

Četvrtak, 5. maj 2005.
Svedok Radovan Paponjak
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.07 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, juče ste upravo bili pri kraju ispitivanja svedoka u vezi sa navodima iz paragrafa 63(E) i ja sam predložio da završite s tim. Međutim, vi ste rekli da imate još dodatnih pitanja. Da li biste mogli da mi kažete koje još teme treba da obradite tokom glavnog ispitivanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa evo, sad ću vam reći. Hoću da završim ovo, ovu navodnu tačku (E) koja govori o navodnom proterivanju.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Zatim, samo kratko, ponašanje pripadnika policije u slučaju ovih auto-napada, avio-napada i pitanje prepotčinjavanja policije i vojske iz iskustva pukovnika na terenu Peći (Peja). Dalje, šta je policija preduzimala da se spreče slučajevi sa smrtnim osledicama koji su sadržani u ovim tabulatorima. Samo jedno pitanje o saradnji sa KFOR-om (Kosovo Force) i UNMIK-om (United Nations Mission in Kosovo). Zatim želim da pređem preko nekih numeričkih podataka koji su sadržani u tabulatorima, zatim moram da se zadržim nešto duže na ovoj tački, sad ću vam odmah reći, to je, to je 66(K), pošto je svedok bio na licu mesta i to je na njegovom području, zatvor Dubrava (Dubrave). Tu imamo i filmsku

traku koja je iz istražnog materijala, dakle, koja predstavlja deo istražnog materijala ...

SUDIJA ROBINSON: Čini mi se da je to najvažnije područje koje još niste obradili i da biste trebali na to da se fokusirate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ću se svakako na to, gospodine Robinson (Robinson), fokusirati. Ali sam hteo da ovo do kraja bude razjašnjeno i završeno u vezi sa ovim prethodnim tačkama.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Počnimo.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pukovniče, opisivali ste juče kako je izgledao taj centar i masa naroda koja se okupila i tako dalje. Vi ste bili tamo na licu mesta?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite kako ste bili, kako ste se kretali kroz masu i kako ste bili obučeni i kako ste bili naoružani?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pa sve vreme sam bio naoružan samo pištoljem. Imao sam opasač, pištolj i uniformu policijsku sa oznakom čina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to znači bili ste u redovnoj policijskoj uniformi čiji je deo i pištolj na opasaču.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste imali i neko dugo naoružanje?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne, ne. Ja to nisam nosio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vas je pretio neko od policajaca kao obezbeđenje sa nekim dugim naoružanjem ili bilo šta?
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne, ne. Ja sam bio sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I sami ste se kretali kroz masu.
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je bilo ikakvog kordona policije? Iz onoga šta ste već rekli o malom broju policajaca se to možda može indirektno zaključivati. Je li bilo igde nekog kordona policije koji je negde ...
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... intervenisao?
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne, ne. Narod je bio i na trotoarima i na trgu, a ulicom je bio ostavljen prolaz, a bez ... Nije niko od policije to pravio. Jednostavno postojao je prolaz kroz koji sam ja prošao kolima i došao do centra, tu do opštine na trgu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Opisali ste, dakle, niko se od vlasti nije obraćao građanima. Oni su sami govorili nešto na megafonu, je li tako?
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kada su okupljeni građani napustili trg?
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ja ne mogu da kažem da su ga oni napustili, nego bih mogao da kažem da su ga oni napuštali. Bilo je mnogo ljudi. Neki su dolazili, neki su odlazili. To nije urađeno za jedan sat, dva. To je rađeno možda dan, dva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dan, dva su se okupljali, neki odlazili, neki dolazili, je li tako?
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, upravo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da ste videli autobuse?
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali rekli ste da niste videli nikakve kamione?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne, ja sam rekao da sam video autobuse koji su pevozili lica. Video sam i kamione, ali nisam video da li prevoze lica, jer ne znam šta je bilo ispod cirada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Dobro. A recite, molim vas, ovde u ovoj tački (E) kaže: "Pred Prizrenom (Prizren) su kosovski Albanaci morali da napuste autobuse" i tako dalje. Da li su autobusi redovno vozili na liniji Peć – Prizren?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Postojalo je više linija. Znači, redovne linije su bile na relaciji, na primer, Đakovica (Gjakove) – Beograd, Peć – Beograd, Peć – Prizren, Peć – Priština (Prishtine).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, samo sam ovo hteo da ustanovim, linija Peć – Prizren ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je ona vozila do Prizrena ili je vozila do albanske granice?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ja ne znam. Ne mogu o tome da se izjasnim. Ja ne znam šta se dešavalo na području Prizrena. Mogu da kažem samo šta je bilo na mom području.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo recite još u kojim pravcima su sve odlazili građani koji su napuštali grad?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Oni su odlazili u svim pravcima. Dakle i prema Prizrenu, preko Dečana (Decane) i Đakovice i prema Prištini, pravcem prema Klini (Kline) i prema Mitrovici (Mitrovice), pravcem prema Istoku (Istog) i prema Crnoj Gori, pravcem preko Kule (Kulle).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To su jedna ta četiri pravca iz kojih se napušta grad. Neki idu na sever prema Mitrovici ili Prištini. Neki idu na jugoistok prema Prizrenu, neki na zapad prema Crnoj Gori.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tačno tako. Ima još jedan pravac. To je preko Čakora (Cakorr), kroz Rugovsku klisuru (Gryka e Rugoves), ali to je deonica sa makadamom, sa ovaj, dosta lošim putem i taj pravac se izbegava. A Srbi su ga izbegavali stalno zbog toga što je taj teren UČK držao pod svojom kontrolom. I tu, tu je bilo više otmica i Srba i Albanaca i teren je smatran totalno neprohodnim u smislu bezbednosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Samo da zaključimo sa ovim. Da li vi tvrdite da niko od vlasti, znači rekli ste da vojska tu nije ni bila, da je bila samo policija, da niko od vlasti, znači, uključujući i policiju, nije građane terao da idu iz Peći?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Upravo to tvrdim, jer nije ni mogao da ih natera. Mi nismo ... Kako bismo mi mogli naterati toliku masu da oni odu? Svako ko se bavi mojim poslom on zna da 10.000 ljudi ako ima, 10 policajaca ne može s njima uraditi ništa. Ili, ako hoće, 50 policajaca ili 100 policajaca to ne može pokrenuti da oni negde odu, krenu, ako neće. Mi smo, na kraju, imali ta iskustva tog ... Sve vreme, od početka masovnih demonstracija na Kosmetu da ne možemo ni sa kakvim snagama policije to da rešimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite kako su postupali pripadnici policije u slučaju avio-napada?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: U slučaju avionapada nama je prvenstveno bio problem da lociramo gde se dešava. Na primer, ako nije konkretno na tom mestu koje mi možemo videti, dakle, da lociramo mesto, da što pre tamo stignemo, da eventualne ranjenike evakuišemo, da im pružimo pomoć, da lice mesta obezbedimo u smislu da ga obeležimo zbog zaostalih kasetnih bombi i neeksplozivnih tih, jer ih je bilo u značajnom broju, nakon toga da se izvrši uviđaj, ako je moguće. Na neke terene nismo mogli ni doći iz više

razloga: ili su bili neprohodni ili su bili pod kontrolom UČK (Ushtria Clirimtare e Kosoves), ti prilazni putevi, tako da jedan broj uviđaja nismo ni uspeli izvršiti. Nekakve krivične prijave nismo podnosili, jednostavno se evidentiralo i to je ostalo za evidenciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je u vreme ratnog stanja, samo govorim o vašem iskustvu, znači o onome šta vi znate sa terena Sekretarijata Peći, da li je došlo do prepotčinjavanja policije vojsci?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U pogledu kojih aktivnosti je izvršeno prepotčinjavanje?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: U pogledu borbenih aktivnosti. Dakle, u vreme ako ima borbenih aktivnosti pripadnici policije su potčinjeni vojsci i u okviru, znači, obezbeđivanja tih, eventualno i nekih mera na asanaciji terena i to šta je bilo naređeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A pored tih aktivnosti policija je imala kakve aktivnosti?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Policija je radila svoj redovni posao, ako nema borbenih aktivnosti. Mi u to vreme nismo imali nekakvih značajnih borbenih aktivnosti, bar na terenu na kojem sam ja bio. Uglavnom smo radili redovan posao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada je došlo do zamene naših vojnih i policijskih snaga snagama KFOR-a, u kojoj je meri srpsko stanovništvo napustilo Kosovo i Metohiju i kad?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Sa mog područja su napustili skoro svi. Na području Peći je ostalo negde oko 1.000 stanovnika u selu Goraždevac (Gorazhdec) i dvadesetak stanovnika u selu Crkolez (Cerkolez). Ostali su svi napustili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je u to vreme bilo zločina

prema Srbima?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pa to je i bio razlog zbog koga su Srbi napustili to područje. Nakon dolaska snaga KFOR-a, nakon preuzimanja teritorija od njih, ja sam, ja sam bio taj koji je izvršio primopredaju sa snagama KFOR-a. Oni su preuzeli terorizaciju, garantovali su da će obezbediti sve ljude, da će obezbediti stabilan javni red i mir. Međutim, do toga nije došlo. Naporedo s njima i možda malo kasnije, ali i u isto vreme kad i oni, to smo videli, došli su pripadnici takozvane OVK, uniformisani. Ovaj, oni su patrolirali gradom, tražili su navodno srpske zločince, kako su oni govorili, pripadnike vojske, pripadnike policije. Legitimisali su ljude. Mnoge su odvodili. Upadali su u kuće. Veliki broj ljudi je ubijen. Više od 50 ljudi je ubijeno. Mnoge žene su silovane i ubijene. Ubijena su i deca i stari i narod je napustio svoje kuće i otišao. Ja sam izašao 25. juna. Znači nekih 15 dana, 14 dana nakon njihovog dolaska.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to šta ste sad opisali izgleda kao haos i masovni zločini. A recite ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pa upravo je tako bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li je KFOR ispunio svoju dužnost da zaštiti bezbednost građana?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne. Ne, oni su to na kraju i otvoreno rekli da nam ne mogu garantovati nikavu bezbednost. To je bilo negde posle 20. juna kad su nepregledne kolone Albanaca dolazile. Oni su kao divljaci upadali po kućama, zauzimali su kuće, ovaj, isterivali su Srbe, onda su i snage KFOR-a saopštile da ne više mogu garantovati nikavu sigurnost i pod njihovom zaštitom smo i izašli. To su bili konvoji Srba koje su štatile snage KFOR-a tenkovima i oklopnim vozilima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite da li se može reći da su svi, pošto sad gledamo ceo ovaj period o kome vi svedočite i ovde

ima u ovim dokumentima mnogo podataka, da li se može reći da su svi mrtvi, bilo Albanci, bilo Srbi, bilo pripadnici drugih nacionalnih zajednica, pronađeni, jer kod vas su vrlo detaljno konstatovani svi pojedinačni slučajevi koji postoje u ovim dokumentima?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne može se reći da su pronađeni svi mrtvi, odnosno da su svi leševi pronađeni. Mi to, jednostavno, nismo mogli, nismo bili u stanju uraditi. Bilo je dosta tih mesta na koja mi nismo mogli doći. Dalje, pripadnici takozvana Oslobođilačke vojske Kosova, oni su izbegavali da, odnosno poginule njihove su nosili sa lica mesta. Nosili su i ostale u međuvremenu dok mi ne uspeemo stići na lice mesta. Oni su to odnosili, jer ... Iz više razloga. Jedan od osnovnih je bio, ako nađemo mrtve, onda ćemo prepoznati, identifikovaćemo ih, onda će naša pažnja biti usmerena na to ko su, utvrđivaćemo ko su i preduzimaćemo mere krivičnog progona. Dakle, to je jedan od razloga. Želeli su da prikriju i njihove zločine pa su i ubijene Srbe, isto tako, sve moguće leševe koje su mogli, oni su to sakrili. Mi nismo mogli odmah ni izaći na lice mesta, zato što je pretila opasnost da nas napadnu. Dakle, morali smo uviđaj vršiti sa nekakvim širokim obezbeđenjem lica mesta. To nije bilo samo 1999. godine. Tako je bilo i 1998. godine i 1997. godine. Mi smo 1997. godine morali prvo da obezbedimo lice mesta po dubini, da se pripremimo za eventualni napad i tek onda da dođe uviđajna ekipa sa istražnim sudijom ili bez istražnog sudije. To je i 1997. godine bilo i čitave 1998. godine. Mi smo za ... Kad je rađen uviđaj pokojnog Vasić Desimira, čak i helikopterom obezbeđivali lice mesta, jer je to bilo na takvoj deonici ...

SUDIJA ROBINSON: Sada ću da vas zaustavim. Gospodine Miloševiću, došlo je vreme da postavite pitanje.

SUDIJA BONOMI: Ja bih hteo da postavim jedno pitanje. Kratko. Gospodine Paponjak, u onom dokumentu kojim smo se juče bavili, pod tabulatorom 1.4, tu se bavite poginulima i to u vezi sa oružanim sukobom. Molim da se dokument stavi pred svedoka. U tom dokumentu se navode razni incidenti od 25. juna pa nadalje. Obuhvaćen je juli i avgust. Da li to znači da se tu navode događaji u vezi kojih

jeste sprovedena istraga?

SVEDOK PAPONJAK: Ja moram da pogledam o čemu se tu radi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Tabulator 1.4 je spisak bezbednosnih događaja sa smrtnim posledicama, znači od 1 pa do ovog poslednjeg broja ...

SUDIJA BONOMI: Razlog što vam postavljam ovo pitanje je to što ste vi rekli da je OVK bila odgovorna nakon 25. juna za smrt brojnih starijih osoba i dece. Da li se ti podaci nalaze u tabulatoru 1.4?

SVEDOK PAPONJAK: Ono što smo mi uspeli da saznamo ili da utvrdimo, nalazi se. Ali u ostalim tabulatorima nalaze se podaci o osobama za koje ne znamo ... Njihovu sudbinu. Mi imamo jedno poglavlje u ovoj dokumentaciji o oteetim i nestalim licima. Njihovu sudbinu ne znamo, ali obzirom da pet godina ne znamo sudbinu, pretpostavljamo da je to to.

SUDIJA BONOMI: Ne. Pokušajmo da budemo konkretni, gospodine Paponjak. Vi ste rekli da je više dece i starijih ljudi bilo ubijeno od strane OVK i to nakon dolaska KFOR-a. Ja bih samo hteo da mi ukažete na nekoliko primera, ukoliko, naravno, možete i to u ovom dokumentu.

SVEDOK PAPONJAK: Evo vam u ovom dokumentu, na broju 225, 12. juni 1999. godine.

SUDIJA BONOMI: Ne, ja govorim o periodu nakon 25. juna, kada ste vi rekli da je zavladao haos.

SVEDOK PAPONJAK: Snage KFOR-a su stigle na područje Peći 13. juna.

SUDIJA BONOMI: Tim pre ne treba da se bavite 12. junom.

SVEDOK PAPONJAK: Ali možemo 14. junom. Od 14. juna pa nadalje možemo pobrojati redom svaki primer. Ima bar po jedan leš. Ovde ima opisano ...

SUDIJA BONOMI: Možete li da mi pokažete konkretne starije i decu koji su ubijeni? To je ono šta me sada konkretno zanima. Drugim rečima, tvrdnja da je OVK ubijala starce i decu. To je ono šta me sada zanima. Nadam se da vam je to jasno.

SVEDOK PAPONJAK: Jasno mi je iz konkretnih predmeta. Ovde nemamo podatke o datumima rođenja. A iz konkretnih predmeta se tačno može videti ko je star, a ko je dete.

SUDIJA BONOMI: Vidite, moj problem se sastoji u tome da ti dokumenti nisu prevedeni i zato ja od vas tražim da mi kažete nešto o tom dokumentu. Ja sam se nadao da ćete vi to brzo moći da mi kažete, ali ako je to suviše komplikovano, onda nema veze. Idemo dalje.

SVEDOK PAPONJAK: Ako dozvolite samo jedno objašnjenje. Ova dokumentacija nije ni rađena za potrebe suda, pa je ona iz tih razloga možda neprikladna, ali, inače to možemo izvesti lako. Po predmetima znači ... Ovo je rađeno za naše potrebe, za policijske, a sad smo ... Samo koristimo priliku da ih prezentiramo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pukovniče, u vezi ... Mogu li da nastavim, gospodine Bonomi (Bonomy).

SUDIJA BONOMI: Svakako, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pukovničem, da li se ovde vidi, u ovom pregledu, dakle, da olakšamo razjašnjenje za koje je gospodin Bonomi tražio da mu se da, da je, znači, od broja 229 koji nosi

datum 14. juni, dakle dan posle dolaska KFOR-a, pa do broja 285 kojim se završava ovaj spisak, da su to sva lica koja su pobijena, a do kojih ste vi, prema podacima kojima raspolazete i informacijama, uspeli da dođete, dakle da je tu 56 ubijenih ljudi u tom periodu za koji se interesovao gospodin Bonomi. Samo u ovome šta vi imate prema podacima.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Mogu reći da je najmanje toliko i to nije konačna cifra, jer ima veliki broj nestalih za koje još uvek ne znamo šta je s njima. A najmanje 56 je ubijeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Za 56 imate podatke.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Za jedan broj nemate podatke.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači broj može biti samo veći, je li tako?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada recite, molim vas, kada je reč o svim smrtnim slučajevima koji su se desili, da li su svi slučajevi sa smrtnom posledicom prijavljeni policiji?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne mogu reći da jesu. Pretpostavljam da nisu svi. Znači ne mogu sa sigurnošću reći da su svi slučajevi prijavljeni policiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, od onoga šta ste vi konstatovali i za šta ste imali informacije, da li su svi krivični predmeti dovršeni i da li su mogli da budu dovršeni?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Nisu dovršeni. Predmeti su još uvek otvoreni. Za mnoge ne možemo nikako da postupamo, po mnogim tim predmetima, jer nismo ni na teritoriji na kojoj su ta krivična dela izvršena. Nemamo ... Nisu nam dostupna lica sa kojima bi trebalo da obavimo razgovore. Nemamo nikakvu saradnju sa polici-

jom koja sad tamo obavlja te poslove. Inicirali smo više puta da zajednički radimo. Mnogi slučajevi bi, verovatno, ako ništa drugo ... Bila bi razjašnjena sudbina nekih, mnogo bi se lakše identifikovali poginuli da smo imali taj zajednički rad. Ja sam ovde saznao, video sam neki materijal da su Španci radili, na primer, neke ekshumacije i obdukcije za koje mi imamo podatke. Mogli smo lako utvrditi o kojim se licima radi. Oni ih možda još nisu identifikovali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pukovniče, vi kažete da ste predlagali da se u saradnji policije reši ... A da li su KFOR i UNMIK pokazali želju za saradnjom?

TUŽILAC NAJS: Nevoljno zaustavljam optuženog da troši vreme kako hoće, ali u čemu je relevantnost svega ovoga, uz dužno poštovanje?

SUDIJA ROBINSON: Moglo bi da se kaže da se ovo odnosi na odgovornost po članu 7(3). Gospodine Miloševiću, u čemu je relevantnost?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovde ste vi postavljali pitanja, gospodine Robinson, nekom od prethodnih svedoka da li su pokušali saradnju. Kad kažem "vi", ne mislim na vas lično, nego mislim na nekoga od vas, da li su pokušali saradnju sa UNMIK-om i KFOR-om pa ja postavljam isto pitanje pukovniku Paponjku, pošto je on rekao da su pokušali saradnju, da li su pokazali UNMIK i KFOR ikakvu želju da se ta saradnja ostvari. To bi trebalo znati, s obzirom da nisu, kao što je objasnio, svi slučajevi bili dovršeni, krivični predmeti.

SUDIJA ROBINSON: Dobro, ali hajde da to ukratko obradimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta su vam odgovorili na to? Jesu li pokazali želju da na tom planu sarađuju?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Deklarativno jesu. Na primer, evo, konkretan slučaj ubistva dece u Goraždevcu iz 2003. godine, iz avgusta. Oni su govorili da ne mogu da prodru nikako tamo, da ne

mogu da stupe u kontakt s licima. Predložili smo im saradnju. Ja sam predložio dvojicu mojih ljudi da uđu u ekipu. Nikad nismo to ostvarili. Dakle, nismo uspeli ... To krivično delo, to ubistvo dece je još uvek nerazjašnjeno, ali nismo mogli zajednički da radimo, iako, s naše strane, oni imaju predlog dvojice iskusnih operativaca ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Idemo na nešto drugo. O tome se već dosta govorilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pukovniče, dajte, molim vas, da sada ... Gledaćemo da što efikasnije, da pređemo na numeričke pokazatelje koji su izraženi ovde u ovom drugom delu dokumenta "Informacije o bezbednosnim događajima" i tako dalje, dugačak je naslov, u tabulatoru 1 koji smo, koji smo juče počeli da razmatramo. Da li se u tabulatoru 1.1 nalazi spisak svih identifikovanih lica smrtno stradalih u vezi ... U ovom periodu od 1. januara 1998. godine do 20. juna 1999. godine?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ja sam dobio sad taj spisak. U njemu su ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Miloševiću, u indeksu vaših dokaznih predmeta, to je sve što imamo na engleskom, stoji da je to "Spisak identifikovanih osoba koja su smrtno stradala". Da li je to možda greška u prevodu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Piše "Spisak lica koja su smrtno stradala", znači koja su izgubila život u tom periodu. Sigurno je tehnička greška u prevodu. Ne može drugo da bude.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da pređemo kratko samo preko ovoga, pukovniče. Znači, u tabulatoru 1.1 je spisak svih lica identifikovanih koji su dati u dva, na dva načina. Koliko vidim, na jedan način po broju predmeta, a onda isti taj spisak po azbučnom redu.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Upravo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A onda imate i spisak predmeta sa neidentifikovanim licima. To je u istom ovom tabulatoru.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Za isti period ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... na području SUP-a Peć. Dobro. E sada, molim vas, da pogledamo ... To je, znači, u tabulatoru 1.1. U tabulatoru 1.2 nadam se da ćemo vrlo lako moći da ustanovimo podatke? Prvo da raščistimo, jesu li svi ovi podaci zasnovani na pojedinačnim konkretnim predmetima?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Jesu, s tim što bih možda jednu napomenu ovde dao. Sad kad sam pogledao, vidim, ovaj, da ne mogu sa sigurnošću reći da ne postoje izvesna odstupanja. Evo o čemu se radi. Podaci su rađeni na osnovu nekog dnevnika događaja, kako se zove u policiji. Policija dobije obaveštenje koje može biti od poznatog ili nepoznatog lica, od lica koje ne želi da se predstavi, da se neki događaj desio. Dežurni koji to primi, zabeleži taj podatak. Policija dalje radi na rasvetljavanju i utvrđivanju svih činjenica. Ovde u ovom materijalu sad vidim da ima i jedan ... Evidentiran je i jedan slučaj koji mi nismo raščistili do kraja. Evidentiran je onako kako je primljeno obaveštenje. Ja pouzdano znam da to tako, da događaj nije stvarno tako se desio. Na broju, na rednom broju 18 u ovom spisku predmeta sa neidentifikovanim licima, smrtno stradali u vezi sa oružanim sukobima, postoji cifra od 73 lica, da su smrtno stradala. Ta je cifra uneta na osnovu prvog saznanja koje smo imali, a, u stvari, ne radi se o 73 lica. Radi se o daleko manjem broju lica. To je slučaj iz nadležnosti vojnih organa. Vojni organi su po tom postupali i, ovaj, ja mislim da je daleko manji broj lica utvrđen. Ja ne znam sad tačno cifru, ali u nekakvom opredeljenju šta da se tu stavi, mi smo ipak ostavili ovo naše početno saznanje, ako se slučajno kasnije bude utvrdilo da ih je bilo više. Smatramo da je daleko manja

greška s naše strane ako ostavimo neku veću cifru, pa ispadne da nije tako, nego ako slučaj isključimo pa o njemu, njemu više ne posvećujemo pažnju. Znači ovo je ostalo samo u nameri da nas usmerava na dalji rad na tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pukovniče, to u stvari znači - policija uvek obaveštenje koje je dobila evidentira i ono ostaje za stalno da, ako se u neko kasnije vreme dođe do nekih drugih podataka, bude od pomoći u utvrđivanju svih činjenica.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. Tako je. Da nam stalno skreće pažnju na to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne sklanja se iz evidencije čak ni ono šta se kasnije ustanovi da nije do kraja dovršeno, dok predmet nije dovršen.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas da pogledamo, da pogledamo ovaj pregled u tabulatoru 1.2. Ja se nadam da je to već prevedeno, ali ... Ne, ovo je ... Ja sam dobio sada A.3. Dobro, ovo su, ovo su brojke pa je jednostavno pogledati. Da li možemo da imamo na grafoskopu ovu tabelu iz tabulatora 1.2? Je li imate vi tabulator 1.2?

TUŽILAC NAJS: Imamo jedan problem sa prevodom. Ne znam da li ste i vi to primetili. Mislim da bi za potrebe zapisnika prvo trebalo da se kaže da nijedan od dokumenta koje je sada spominjao svedok, još nije preveden na engleski.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da je to lista A.3, tabulator 1.5.

SUDIJA KVON: Da, dobili smo prevod za 1.5, ali ništa osim toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde piše A.3/3. Pa može, ja mislim da može da se koristi i taj podatak, jer u tabulatoru 1.2 koji sam

pomenuo su podaci za celo područje SUP-a Peć, a, molim vas da me ispravite ako šta grešim, pukovniče, a podaci u tabulatoru 1.3. a to je ovaj pregled A.3/3 su isti ti podaci. ali po opštinama Peć, Istok, Klina. Ali ukupni zbirovi su isti.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. Poslednja cifra je ista.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, samo što su ovde razdeljeni po opštinama, a u prethodnoj tabeli su dati ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Po vremenskim periodima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo po vremenskim periodima.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Međutim, ova prethodna tabela može da se stavi na grafoskop, nadam se i onda će da se, da se vidi kako izgledaju ove cifre. Da li možete ovaj tabulator 1.2 ... Je li imate vi tabulator 1.2 pred sobom?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ja pred sobom imam pregled A.2/3, tako je naslovljen. Ne znam kako ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je tabulator ... Jeste, to je tabulator 1.2. Je li to "Pregled bezbednosnih događaja sa smrtnim posledicama od 1. januara 1998. godine do 1. juna 2001. godine na području SUP-a Peć po vremenskim periodima"?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, upravo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to to?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas da li je prva kolona koja ima zbirni naslov "Broj događaja i broj leševa", pa onda ima "Broj događaja", gde se vidi, do sredine 1998. godine., od 1. janura do 30. juna 38, pa onda do kraja 1998. godine 59 događaja, pa do početka rata 15 događaja, pa u toku rata 134 događaja i onda od završetka rata, posle ... 52 događaja koji su evidentirani. Je li to

isto na vašoj tabeli?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, da. To je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete da stavite ovu tabelu na grafoskop, molim vas? Možete sa grafoskopa da gledate isto tako.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: To je već na grafoskopu, ovde ispred mene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada, ovde se, ovde se vidi, nezavisno, znači, od broja događaja, razni događaji imaju više mrtvih.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad se vidi broj mrtvih.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, to je 606 mrtvih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je ukupan broj, a i vidi se koliko je po raznim ovim vremenskim peridima.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. U prvoj polovini 1998. godine 42, u drugoj polovini 1998. godine 81, u 1999. godini, do početka NATO agresije 18, u toku NATO agresije 388 i, nakon toga, 77 mrtvih. Ukupno ... Što daje 606 mrtvih za ovaj period.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Je li u tih 388 i ovo šta ste maločas spomenuli, što nije proveren podatak, ova 73?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je. To je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada, kad se to ... Ispod toga stoji: "od toga Albanaca", "ostalih". Albanaca je u zbiru 318, a ostalih u zbiru 288.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. U ove ostale spadaju svi nealbanci i Srbi i Mulimani i Romi ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, šta vi želite da dokažete ovom statistikom?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja se nadam, gospodine Robinson, da ove brojke govore same za sebe, jer se vidi i nacionalna struktura i pol i status. Vi ćete videti “po statusu”: teroristi, civili, nepoznato, muškarci, deca, kad je reč o Albancima i kad je reč o ostalima, takođe “po statusu” pripadnici vojske, pripadnici MUP-a, civili, muškarci, žene, deca. A onda vi imate ovde ... Ovo je jedna veoma pregledna tabela na sledećoj strani, u terorističkim napadima broj događaja, pa koliko je ljudi stradalo, od toga Albanaca i ostalih. Pa u antiterorističkim dejstvima takođe, pa u NATO bombardovanju, takođe. Pa onda u krivičnim delima. Dakle ovo je jedan vrlo, vrlo važna tabela koja vidi ... Iz koje se može videti da praktično ništa od ovoga što Tužilaštvo, ja govorim sada o Sekretarijatu unutrašnjih poslova Peć, a imaćemo prilike i da vidimo celo Kosovo i Metohiju, ništa od ovoga šta Tužilaštvo pokušava da stavi na teret organima i, kako kažu, snagama SRJ i Srbije, ne može biti tačno. Pukovniče Paponjak ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak. Nije mi jasno kako to ova tabela pokazuje? Ova tabela pokazuje da su neki ljudi umrli, ali ne pokazuje kako, pod kojim okolnostima. Nije sporno to da su neki ljudi umrli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja kažem upravo maločas, gospodine Robinson, da se ovde vide u najvećoj meri i okolnosti. Na primer, ovde se vidi da je neuporedivo proporcionalno više poginulo nealbana nego Albanaca, jer je čak i apsolutni broj manji ako se stavi pod sumnju ovo šta je pukovnik rekao o tom događaju od 73 prijavljena. Prema tome i apsolutni broj je manji.

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću. Idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pukovniče, kada je reč o strukturi, kada je reč o upoređenju Albanaca i ostalih, ukupno ima na vašem području 19 poginulih žena, dok dva puta više poginulih žena, više nego dva puta, 44, ima kod nealbanskog stanovništva.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je. To se jasno vidi na ovoj

drugoj strani.

SUDIJA BONOMI: Ja ovo ne mogu da pratim.

SUDIJA KVON: Nama je ovo veoma teško da pratimo, budući da nismo dobili prevod.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ako se zanemari, ako se zanemari ...

prevodilac: Mikrofon nije uključen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je ova tabela na grafoskopu?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Jeste. Jeste, evo ja mogu objasniti šta je na prvoj strani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, molim vas učinite to da bi bilo pregledno i možete da pokažete, pošto vidimo na ekranu, možete da pokažete ove brojeve koje maločas ... Komentarišemo tim pokazivačem, tako da se vidi sve šta je ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Na ovom mestu koje sad pokazujem piše "Broj leševa po nacionalnoj strukturi, polu i statusu". Evo, to je to. ovo je kolona sa "Broj leševa Albanaca" i to je cifra 318. Pa su Albanci razvrstani, znači leševi Albanaca po, dalje po strikturi: teroristi, civili, nepoznato. Terorista 73, civila 245, nepoznato nema. Pa isto broj leševa Albanaca: muškarci 298, žene 19 i deca 1. Sledeća stavka je "Broj leševa ostalih lica": 288. Po statusu, znači od te cifre: pripadnici Vojske Jugoslavije 62, pripadnici MUP-a 57, civili 169. Po polu: muškarci 242, žene 44 i deca 2.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada ...

SUDIJA ROBINSON: Da, ali ono šta ja ne shvatam je šta sve te statistike dokazuju? Ljudi su umrli iz raznih razloga. To uopšte nije u pitanju. Pitanje je pod kojim okolnostima su oni umrli.

SVEDOK PAPONJAK: Na sledećoj strani ima to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Na sledećoj strani je ...

SUDIJA ROBINSON: I ko je odgovoran.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Na sledećoj strani, gospodine Robinson, imate vrlo jasnu statistiku o tome. Evo, kad se okrene sledeća strana, tu piše: "Broj leševa po okolnosti događaja i nacionalnoj strukturi."

SVEDOK PAPONJAK: Samo da je podesim. Evo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Broj događaja i onda se vidi ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Evo ovako. Ovde imamo broj događaja u terorističkim napadima ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, cela ova, cela ova, ceo prvi blok je "Poginuli u terorističkim napadima".

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: U terorističkim, u 166 terorističkih napada poginulo je 238 lica. Od toga Albanaca 53, ostalih 185, što se ovde vidi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda imamo u antiterorističkim aktivnostima ...

SUDIJA ROBINSON: Ko utvrđuje da li se radilo o terorističkom napadu? Ko utvrđuje da li je po sredi bio teroristički napad?

SVEDOK PAPONJAK: Vršeni su uviđaji na licu mesta. Istražni sudija je vršio uviđaje i na osnovu toga je razvrstavano. Podnete su odgovarajuće krivične prijave i vođeni odgovarajući postupci, krivični.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Paponjak, na drugoj stranici, kolona broj 5, a to je period od 1. januara 1999. godine do 23. marta 1999. godine. To je, dakle, vreme neposredno pred početak bombar-

dovanja. Da li sam dobro shvatio da je u tom periodu bilo samo dve smrti od terorističkih napada i dve u sledećoj i dve u četvrtoj. Znači ukupno šest smrti od terorističkih napada u tom periodu od tri meseca?

SVEDOK PAPONJAK: Tako je.

SUDIJA BONOMI: Bilo je neverovatno mirno.

SVEDOK PAPONJAK: Pa moguće je da nadležni organi nisu okvalifikovali nešto kao teroristički napad, jer imamo stalno problem sa kvalifikacijom tih krivičnih dela u krivično-pravnom smislu. Nešto je kvalifikovano kao terorizam, a nešto kao krivično delo ubistva.

SUDIJA BONOMI: Ali možemo li onda da se oslonimo na tu statistiku ili ne možemo da se oslonimo na tu statistiku, jer mi moramo da se odlučimo za jedno ili drugo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Bonomi, molim vas da imate u vidu da u četvrtom bloku na ovoj strani ima blok koji govori o stradanju sa smrtnim posledicama u krivičnim delima, pa je nešto što je moglo biti teroristički napad kvalifikovano bilo kao ubistvo, kao krivično delo koje nije kvalifikovano kao teroristički napad, nego kao ubistvo. Želim da vas podsetim da kada je ovde bio general Gojović, postavljano je pitanje da li se neka krivična dela treba da kvalifikuju kao ratni zločini ili kao ubistvo. Ubistvo je, pogotovo kada je višestruko, teže krivično delo, pa je to uvek stvar tužioca kako kvalifikuje neko delo. Ali u ovom bloku, vi vidite da u ovoj tabeli koju vi pominjete, to je tabela broj 5, 14, 14 je lica stradalo.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Miloševiću, kad se dokazi odnose na datume koji nisu deo optužnice, ja sebi moram da postavim pitanje postoji li neki razlog za to? Zašto se vaši dokazi ne koncentrišu na datume koji jesu deo optužnice? Da li je to zato što nemate dokaza za taj period? Ja sada govorim u svoje lično ime. Meni bi, naime,

jako pomoglo kada bismo imali jasne dokaze o periodu pokrivenom optužnicom. Zato sam se ja usredsredio na ove mesece neposredno pre NATO bombardovanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Bonomi, koliko ja shvatam, ceo taj period je pokriven. A to šta vi sada govorite upravo potvrđuje moju tvrdnju da ja ovde treba da dokazujem da nije tačno ono šta je u optužnici, a ne da gospodin Najs dokaže da je to tačno. A ovde se pokazuje, u stvari, da to nije tačno.

SUDIJA BONOMI: Ne, to je namerna pogrešna interpretacija onoga šta sam upravo rekao. Vi ste se odlučili da izvodite dokaze. Kad izvodite dokaze, morate da izvodite dokaze koji su relevantni. Ne možete samo zato što ste u fazi izvođenja svojih dokaza da izvodite šta god hoćete, bez obzira da li je to relevantno za suđenje ili ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Bonomi, molim vas da mi objasnite onda kako može biti nerelevantno ono šta se događalo, na primer, u celoj 1999. godini ili u celoj 1998. godini? Oni u optužnici govore od sredine 1996. godine. Ovde ja data 1998. godina, 1999. godina, do 1. juna 2001. godine. Znači ceo je period relevantan.

SUDIJA BONOMI: Jedini period za koji vi možete da se proglasite krivim, krivično gledano, u ovom predmetu, je period od 1. januara 1999. godine. I taj period završava u junu 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, gospodine Bonomi, ako je tako od 1. januara 1999. godine, onda je to do 20. juna 1999. godine. Ovde nema do 10. juna, u ovoj tabeli, ali u nekima ima. To je, znači, vertikalna kolona 5 i 6. To je, uostalom i najbrojnije, jer u toj 5 i 6 imate ukupno ljudi gde je nastupila smrtna posledica, preko 400. To je više od dve trećine ukupnog broja. A kad je o Albancima reč ...

SUDIJA BONOMI: Molim vas da se vratite vašem ispitivanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U terorističkim napadima,

pukovniče, koliko je ljudi poginulo? U ovim terorističkim napadima za koje je, nadam se, sad dato objašnjenje kako su kvalifikovani?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Poginulo je 166 ljudi. Odnosno bilo je 166 napada, poginulo je 238 ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od toga su 53 Albanci, 185 ostali, je li tako?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, u antiterorističkim aktivnostima, 35 poginulih?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: U antiterorističkim aktivnostima ... Ja pokušavam ovo da namestim, ali uporno to neko sklanja ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U antiterorističkim aktivnostima poginulo je 35 ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, u antiterorističkim aktivnostima ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... 35 i tu su pripadnici UČK. Znači, svi Albanci.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U NATO bombardovanju ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: 24 ...

SUDIJA ROBINSON: Pukovniče, pukovniče, možete li da mi objasnite koje su karakteristike antiterorističke aktivnosti? Recite nam, u stvari, šta je tipična antiteroristička aktivnost?

SVEDOK PAPONJAK: Tipična antiteroristička aktivnost je aktivnost policije, planska i organizovana aktivnost u potiskivanju ili deblokadi nekog terena. Znači to je izvedeno po unapred razrađenom planu ...

SUDIJA ROBINSON: Dakle radi se o terenu na kome se nalaze teror-

isti, koji su oni zauzeli.

SVEDOK PAPONJAK: Tako je.

SUDIJA ROBINSON: Da li vi možete da svedočite o bilo kojoj od ovih antiterorističkih aktivnosti, dakle, šta se zaista dešavalo tokom nekih od tih aktivnosti? Ja ne govorim sad o brojkama koje se pred nama. Gospodine Miloševiću, čini mi se da bi to bilo važno i od koristi za vaš predmet. To sam i juče rekao. Ako imate neke dokaze o antiterorističkim aktivnostima koje je sprovodila policija i ako je tokom tih aktivnosti došlo do pogibije Albanaca i civila i ako postoje određeni navodi u optužnici koji se odnose na to, to je onda relevantno i to je od koristi. Ali nisam siguran da nam ove brojke pomažu. Dakle, same cifre o tome koliko ljudi je poginulo tokom antiterorističkih aktivnosti. Potrebno je da znamo kakve su bile okolnosti vezane za te aktivnosti i onda na osnovu toga će Pretresno veće moći da utvrdi ko snosi odgovornost za to. Čiste statističke brojke nisu od pomoći, budući da one ne ukazuju na okolnosti. Potrebno je da znamo pod kojim okolnostima su ti ljudi umrli. Možete sada da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson, iza ovih brojki stoje dokumenti iz kojih su brojke izvedene. Prema tome, ako se kaže da je u antiterorističkim aktivnostima poginulo 35 terorista, onda se, znači, nalaze dokumenti iza toga kojima je to utvrđeno. Pukovniče, da li je cilj antiterorističkih aktivnosti bila likvidacija ili hapšenje ovih počinitelja terorističkih napada?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Hapšenje. Pa nikad nam cilj nije bio likvidacija. To kao cilj u policiji ne postoji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle kada ide antiteroristička aktivnost i nastoji se da se uhvate počinioci terorističkih napada, do smrtnih slučajeva dolazi u pružanju otpora i pucanju na policiju i uzvraćanju od strane policije. Je li to najčešća situacija?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tačno tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Imamo sada u NATO bombardovanju 144 poginula.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. 144 poginula, od toga Albanaca 96 i ostalih 48.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A u krivičnim delima 148 poginulih.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, tako je. Od toga Albanaca 18 ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 118.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: ... 118 i ostalih 30.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I, dobro, onda ima "ostalo", što ja ne razumem šta je, ali na tome se nećemo zadržavati ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ovo "ostalo" su razni drugi događaji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Ima samoubistava, smrti u bolnicama i tako dalje.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, tako je

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada, molim vas, da li vi možete, pošto ... Vi ste rukovodili prikupljanjem i klasifikovanjem ovih materijala. Dakle, da li se iz ovoga vidi kako je, kako su stradali ovi ljudi?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ovo je urađeno na osnovu materijala koji imamo. Znači materijal je prikupljen, klasifikovan i statistički obrađen. Znači iza svih, iza ovih tabela stoje spiskovi, a iza spiskova konkretni pojedinačni predmeti u tolikom broju. I u svakom predmetu ima odgovarajuća dokumentacija istražnog sudije ili sa uviđaja ili naše zabeleške i ostale provere.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U ovom četvrtom bloku piše: "izvršeno uviđaja". Broj uviđaja je ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: 126.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 126. To je prilično manje od broja događaja, je li tako?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je. On je nesrazmeran broju događaja, ali nisu uviđaji ... Uviđaji jednostavno nisu mogli biti izvršeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jer broj događaja je ovaj ukupni na početku 298, a 126 uviđaja je izvršeno.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li smatrate da je to visok procenat s obzirom na okolnosti u kojima su ti uviđaji mogli da budu izvršeni?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Sigurno je da je visok procenat i da je to urađeno uz veliko zalaganje i istražnih sudija i istražnih organa uopšte.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vidimo da je većina uviđaja izvršena od istražnih sudija, je li tako?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 100 od strane istražnog sudije i policije, po ovlašćenju suda 26.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Imamo jedan delimično izvršen uviđaj, znači koji je započeo, ali nije dovršen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro i neizvršenih uviđaja 174. A samo kratko recite zašto su bili neizvršeni uviđaji? Koji su razlozi neizvršenih uviđaja?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pa jednom rečenicom je iz razloga nebezbednosti lica koja bi trebalo da izvrše uviđaj. Znači zbog opasnosti od napada ili zbog nemogućnosti dolaska na lice mesta. Ja sam već napred rekao da smo neke uviđaje vršili uz podršku

helikoptera.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete ...

SUDIJA KVON: Oprostite, gospodine Miloševiću, hteo bih da čujem od svedoka malo više o ljudima koji su ubijeni u krivičnim delima. Vidim da je ukupan broj 148, ali vidim da je 108 ljudi umrlo tokom rata. Većina su Albanci, 93, a 18 nealbanaca. Možete li malo detaljnije da nam kažete o čemu se radi? O kojim krivičnim delima se radilo i da li znate pod kojim okolnostima su ti ljudi lišeni života, jer ja pretpostavljam da su ti Albanci možda bili ubijeni od strane lokalnih Srba ili pak od pripadnika paravojske? Da li vi imate bilo kakvu predstavu o tome?

SVEDOK PAPONJAK: Pa ja sam ... Razumeo sam vaše pitanje. Mi smo upravo počeli ovaj rad ... Prvo što je nakon analize ovih smrtnih, događaja sa smrtnim posledicama, su krivična dela izvršena na štetu Albanaca, da bismo to istražili šta je i kako je. U ovoj cifri od 93 ovde koju sad gledamo i koja je predmet vaše pažnje, ušla je i ova cifra od 73 neidentifikovana za jedan događaj za koji nismo proverili, ali smo ipak uvrstili. U tom događaju, prema nekim mojim saznanjima koja ne moraju biti apsolutno tačna, ima možda manje od 20. Dakle ovu bismo cifru odmah mogli umanjiti za 50 i onda bi ispalo 40 i tako nešto. Tu se radi o raznim vrstama krivičnih dela. Na primer, otac je ubio sina, muž je ubio ženu. Sve je to uvršteno tu. A ja se ne sećam da imamo neki slučaj da je Srbin ubio Albanca u ovom delu, ne mogu da se setim ... I u pregledu se to jasno može videti.

SUDIJA KVON: Hvala vam, pukovniče. Mislim da je to sve šta mogu, zasada, da čujem od vas. Možete da nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Kvon (Kwon). Ovde se vidi 144 poginulo u NATO bombardovanju. Koliko je bombardovanja NATO izvršio na području vašeg SUP-a?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne znam sad tačnu cifru, ali mislim da je tu negde oko 100. Možda 97, ako se dobro sećam, ali ima to u materijalu, u informaciji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde se vidi da je ukupno u NATO bombardovanju poginulo 144 lica na području vašeg SUP-a.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. I u ovoj cifri od 24 NATO bombardovanja koja ovde figurira, to su samo ovi teži slučajevi sa posledicama. A, inače, napada sa bombardovanjem je bilo 97. Tako nešto.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorimo uvek o području samo vašeg SUP-a.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A gde su bile najteže posledice bombardovanja, pukovniče?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Najteže posledice bombardovanja su bile u Kazneno-popravnom zavodu "Dubrava" i na Savinim Vodama. U Kazneno-popravnom domu "Dubrava" poginulo je oko 100 lica, a na Savinim Vodama 24.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da se vratim na ovo pitanje krivičnih dela koje je postavio gospodin Kvon. Koliko je uviđaja izvršeno u vezi s tim krivičnim delima, molim vas? Da li imate taj podatak?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Podatak o broju izvršenih uviđaja je ... Odnosi se na sve uviđaje. Znači, nije konkretno razvrstano po kojim. Da li samo po krivičnim delima ili u NATO bombardovanju ili u antiterorističkim akcijama, u terorističkom napadu. Znači, u tom periodu izvršeno je 33 uviđaja od istražnog sudije, 13 od policije i jedan delimično. To je, znači, ukupno 46.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li mislite da ima ovde još neki karakterističan podatak ovde u ovim tabelama koji bi bio nužno da se komentariše?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ja bih još možda skrenuo pažnju na ove podatke o broju sahranjenih leševa, o tome šta je rasvetljeno od krivičnih dela i to ako imamo vremena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A gde imate podatak šta je rasvetljeno od krivičnih dela?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Na ovoj poslednjoj strani.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ja sam vam dozvolio da ispitujete svedoka o ovim dokumentima za koje nismo dobili prevod i to čisto iz ljubaznosti, kako bih vam olakšao ispitivanje, a isto i iz razloga što smo isti takav odnos imali i prema Tužilaštvu tokom njihovog izvođenja dokaza. Ipak, moram da vam kažem da je meni veoma teško da pratim šta se nalazi u tom dokumentu. Mi možemo da vidimo brojke, cifre, ali nije prevedeno ono na šta se odnose te brojke. Na osnovu onoga šta vi kažete i onoga šta nam se usmeno prevodi, nešto možemo da shvatimo, ali zaista je veoma teško to da se prati. I pitam se da li je to najbolji način rada? To je nešto o čemu ću morati da porazgovram sa svojim kolegama, da vidimo da li je to najbolji način izvođenja dokaza, iako smo to isto radili i dok je Tužilaštvo izvodilo svoje dokaze, ali to se ticalo samo veoma kratkih paragrafa. Da vidimo da li možemo da završimo s ovim dokumentima i da pređemo na Dubravu.

TUŽILAC NAJS: Što se tiče ovog konkretnog dokumenta koji će optuženi da zatraži da se uvrsti u spis, ja ću da ostanem pri svom prethodnom stavu, jer mislim da nije bilo ovakvih slučajeva prilikom izvođenja dokaza Tužilaštva, niti je bilo ovako detaljnog ispitivanja. Ovo mi se čini da se svodi na jednu stručnu, veoma detaljnu analizu materijala i ja ne znam da li ću uopšte moći da postavim neka pitanja ovom svedoku u vezi sa tim, pogotovo što nemamo prevod, ali i iz drugih razloga.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da ste u pravu, barem u vezi toga što ste rekli da Tužilaštvo nije imalo ovu vrstu neprevedenih dokumenata, statističkih podataka. Ali mi jesmo izlazili u susret Tužilaštvu u vezi

sa drugim dokumentima koji jesu bili kraći, ali smo vam često izlazili u susret u vezi sa tim. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine Robinson, ja samo želim da skrenem pažnju da se ovde radi o zvaničnim dokumentima Ministarstva unutrašnjih poslova koji su rađeni i verifikovani od strane ovih novih vlasti, na bazi svih podataka kojima se raspolaže.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da niste shvatili, ali idemo dalje i to brzo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pukovniče, vi ste u okviru ovog ... Dakle ... Ako bismo mogli, gospodine Robinson, da završimo s ovim tabulatorom 1? Ja sam vam već rekao juče. To je jedan dokument. On je podeljen u šest tabulatora ovde, od 1.1 do 1.6, ali ja imam ovde u rukama dokument koji je u tih šest tabulatora podeljen. To je taj jedinstven dokument koji sadrži informacije o svim smrtnim događajima u ovom periodu koji piše, od 1. januara 1998. godine do 1. juna 2001. godine. Zato vas molim da ga primite kao dokazni predmet, jer predstavlja ... Tu je i spisak svih događaja i sve ove statistike i predstavlja zvaničan dokument i autor, odnosno potpisnik dokumenta, ne autor, jer je tu radilo više ljudi, je svedok.

SUDIJA KVON: Kako bismo bolje shvatili sve ovo, budući da imamo prevod tabulatora 1.5 da li biste ukratko mogli da pređete taj dokument?

TUŽILAC NAJS: Možda će biti jasno ako ja sada iznesem svoj stav. Ako je, na primer, ovaj obimni tabulator 1.4 propratni materijal, odnosno ako su svi ovi tabulatori propratni materijal na bilo koji način i ako sam rezime pod tabulatorom 1, dakle, ako se ova informacija nudi kao dokaz, ja molim Pretresno veće da odbaci te dokumente jer potpuno je nerearno očekivati da ja ili bilo ko iz mog tima ili bilo ko iz Pretresnog veća može detaljno da se vrati na, recimo, tabulator 1.4 i da ga detaljno analizira nakon što svedok ode. Potpuno je nerearno očekivati da ćemo da tražimo da se svedok

vрати, kako bismo ga unakrsno ispitivali u vezi sa ovim materijalom i onda će ovaj materijal jednostavno da se uvrsti u dokazni spis, a da može potpuno da se shvati i da ne može da se unakrsno ispituje na osnovu toga. Greška je ovog optuženog što nemamo prevod i moguće je, takođe, da je njegova greška što nije čitav ovaj materijal pripremio u vidu jednog izveštaja i to unapred. Ja ne mogu da se bavim ovim materijalom i pozivam Pretresno veće da ne uvrste ovaj materijal u dokazni spis, bilo automatski ili kasnije.

SUDIJA ROBINSON: Ja imam razumevanja za vaš stav, jer i ja lično imam puno poteškoća u vezi s ovim dokumentima, a tabulator 1.4 je veoma obiman dokument. Ipak, gospodine Najs, u prošlosti mi bismo označili dokument u svrhu identifikacije, očekujući prevod tog dokumenta. Ali ja shvatam šta vi kažete. Ispitivanje se vrši na osnovu dokumenata koji još uvek nisu prevedeni. Sad ću da se posavetujem sa svojim kolegama.

SUDIJA KVON: Da, ali što se tiče tabulatora 1.4 zar niste vi rekli da se nećete protiviti uvrštavanju? Juče ste to rekli.

TUŽILAC NAJS: Juče se nisam protivio tome jer sam hteo da vidim na koji način će to da se obrađuje, a ja se uvek trudim da budem veoma velikodušan kada je u pitanju optuženi i neću da prestanem tako da se ponašam. Međutim, ja jednostavno ne mogu da obavljam posao koji treba da obavljam. Ne mogu da pomognem Pretresnom veću i vi ste potpuno u pravu. Jeste da su se materijali prihvatili dok se čekao prevod, ali radi se o tome da je potpuno nerealno očekivati da ćemo se ikada ponovo baviti na jedan značajan način ovim dokumentom i da će svedok moći unakrsno da se ispita u vezi s tim, a ja, jednostavno, tu ne mogu ništa.

SUDIJA ROBINSON: Razmotrićemo ovo pitanje.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Dozvolićemo gospodinu Miloševiću da nastavi ispitivanje u vezi s ovim dokumentima, a donećemo odluku po prigovoru Tužilaštva na kraju ispitivanja.

SUDIJA KVON: Ja sam pogrešno pročitao neke cifre i neke podatke iz tabulatora 1.5, tako da ne morate sada time da se bavite. Povlačim ono šta sam rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da vam razjasnim još jednu stvar. Dok ste vi većali ja sam pogledao ovaj tabulator 1.4. Gospodin Bonomi je postavljao pitanja koja se tiču stradalih posle 14. juna 1999. godine. Tu je, videlo se, od 229 do 285. događaja, to znači 37 događaja, odnosno 57 događaja. I to sam rekao kada je gospodin Bonomi pitao. Međutim ne radi se o 57 mrtvih, 57 je događaja. U mnogim događajima su po dvojica mrtvih, u jednom događaju sedmoro, u jednom događaju četvoro, tako da je broj mrtvih koji se vide iz ovog pregleda od događaja 229, 14. juna pa do događaja 285, mnogo veći od 56, koliko je razlika u rednim brojevima događaja, jer ima više puta po dva, na jednom sedam, na jednom četiri. A najveći broj je po jedan. Samo da to imate u vidu. Dakle, ovde su u ovom spisku u tabulatoru 1.4 sadržani su svi događaji sa smrtnim posledicama koji su obrađeni u statistikama koje ste mogli da vidite, sa najkraćim objašnjenjem. A iza svakog događaja postoji dokumentacija kojom raspoložu nadležni organi u Srbiji. Nadam se da je dovoljno jasno zašto je, zašto je ovo bitno i radi se o zvaničnim dokumentima. Vi ste maločas pomenuli da ste dobili prevod tabulatora 1.5. Tabulator 1.5 je "Pregled događaja sa smrtnim posledicama u periodu od 1. juna 1999. godine do 1. juna 2001. godine", u te dve godine, samo na području Peći. Molim vas, pukovniče, pogledajte ovaj tabulator 1.5 ...

SUDIJA KVON: Gospodine Miloševiću, ne morate sada time da se bavite. Idemo dalje. Ja sam rekao da povlačim svoje pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U redu, gospodine Kvon.

Pukovniče, da pređemo na tabulator 2. Vi ste u tabulatoru 2 dali informaciju ... Opet se odnosi, naravno, da ne ponavljam stalno, na vaše područje SUP-a Peć. To je informacija o krivičnim delima izvršenim na štetu Albanaca. Dakle, tu se nalaze ili, bar u najvećoj meri, odgovori na ona pitanja koja se tiču krivičnih dela u kojima su stradali Albanci.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Budite ljubazni, pošto ste vi potpisnik i ove informacije, a ovde svedočite, pogledajte podatke koje ste dali u tabulatoru 2 o ovoj informaciji. Vi kažete na drugoj strani drugom pasusu: "Osnova postupanja policije je bila preduzimanje mera u skladu sa zakonom, postupajući jednakopravno prema svim građanima". Da li je policija jednako postupala prema svim građanima, bez obzira da li su Albanci, Srbi, Romi, Muslimani ili bilo ko drugi?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Apsolutno tako.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, s vremena na vreme je potrebno da pogledate i drugu stranu stvari. Evo, sad smo došli do jednog interesantnog dela ispitivanja. Svedok je zapisao neke primedbe koje su, jednostavno, jedan opšti zaključak i da nije uopšte moguće da se dođe do nekog konkretnog zaključka. Ne znači da se može postavljati pitanje samo zato što je taj dokument ispred njega, budući da ćemo da dobijemo od pitanja bez vrednosti i odgovor bez vrednosti.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću, radi se o veoma sugestivnom pitanju.

SUDIJA BONOMI: Da vam postavim jedno pitanje u vezi sa ovim indeksom, jer to je jedino ono šta mi možemo da pratimo. Pod tabulatorom 2 stoji da je to informacija o krivičnim delima vezano za štetu koju su pretrpeli Albanci. To, verovatno, nije tačan prevod. Šta

bi to, u stvari, trebalo da znači.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To su krivična dela čije su žrtve Albanci. Gospodin Paponjak je ovde prezentirao ...

SUDIJA BONOMI: Da li se radi o smrti Albanaca u svakom slučaju?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne radi se u svakom slučaju o smrti, ali se u svakom slučaju radi o krivičnom delu. Prema tome, u tabulatoru 2 su krivična dela izvršena na štetu Albanaca, a onda imate u tabulatoru 3 krivična dela izvršena na štetu Srba, onda u tabulatoru 4 krivična dela na štetu Roma, pa onda u tabulatoru 5 teroristički akti prema policiji. Znači, imate prema Albancima, prema Srbima, prema Romima, prema policiji i, onda, posle "Informacija o registrovanim bezbednosnim događajima sa nestalim i oštećenim licima na području SUP-a Peć od 1. januara 1998. godine do 1. juna 2001. godine". Doduše, posle 2000. godine se kidnapovanja lica i ubistva nastavlja, ali on ovde nema podatke. Dakle, kad se kaže "na štetu Albanaca", znači da su u tim krivičnim delima oštećeni Albanci, bilo da su ubijeni, bilo da su opljačkani ili bilo šta drugo. Molim vas, pošto ste sada rekli da je ovo bez ikakvog značaja, ovo pitanje i odgovor, skrećem vam pažnju da sam ja citirao, citirao pasus iz ove informacije koja je službeni dokument i u kojoj se kaže da je "osnova postupanja policije bilo preduzimanje mera u skladu sa zakonom, jednakopravno prema svim građanima." Dakle nisam postavljao sugestivno pitanje, nego, citirajući ono šta piše dokumentu, postavio pitanje svedoku koji ovde svedoči da li se policija jednako ponašala prema svim građanima, da bih još jednom proverio ovaj stav koji je napisan u dokumentu. A dalje ...

SUDIJA ROBINSON: Pa trebalo je da pitate svedoka na koji način je policija postupala prema građanima, a onda bi on odgovorio da je policija postupala jednako prema svima. Ali prošlo je vreme za pauzu. Pauza od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću, možete da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pukovniče, na sledećoj stranici gde stoji "analiza podataka", stali smo kod ove informacije o krivičnim delima na štetu Albanaca. Ovde se kaže: "Na području sekretarijata izvršeno je i registrovano ukupno 1.289 krivičnih dela. Od tog broja na štetu Albanaca izvršeno je ukupno 303 krivična dela".

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, tako je. 199 krivičnih dela je izvršeno od strane nepoznatih izvršilaca, a 104 sa poznatim izvršiocima krivičnih dela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I ovde piše da su podnete 302 krivične prijave.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. Od tog broja je 198 od strane nepoznatih izvršilaca, označenom sa ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Bojim se da sam se izgubio. Ne znam iz čega sada čita optuženi?

SUDIJA ROBINSON: Da. Gde ste sada tačno u dokumentu, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam tačno sada u tabulatoru 2. To je "Informacija o krivičnim delima izvršenim na štetu Albanaca" i prešao sam preko onog ...

SUDIJA KVON: Strana 3, tabulatora 2. Molim da se to stavi na grafoskop. Prvi paragraf, ako se ne varam, na toj stranici.

TUŽILAC NAJS: Mogu li da sugerišem? Ukoliko optuženi bude sa

svedokom govorio o nekom konkretnom paragrafu, umesto da optuženi iznese svoj rezime sadržaja tog paragrafa, biće svima nama lakše ukoliko on zatraži od svedoka da polako pročita paragraf, jer je inače puno teže da se pronade taj paragraf ako moramo da ga prepoznamo po prepričanom rezimeu koji daje optuženi.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću, ovo je korisna sugestija.

SUDIJA KVON: Sledeća strana, da. Da, tu vidim broj 1.289.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ova strana koja se nalazi pred vama, pukovniče, koliko je podneto krivičnih prijava za ova krivična dela?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: To je u drugom pasusu ovog dela. Podnete su 302 krivične prijave, od čega 198 protiv nepoznatih izvršilaca krivičnih dela, 104 protiv poznatih izvršilaca krivičnih dela i 191 izveštaj kao dopuna krivične prijave nakon rasvetljavanja krivičnih dela i otkrivanja izvršilaca. To je uobičajeni postupak, ako se nakon registrovanja slučaja i podnese prijava protiv nepoznatog izvršioca, krivično delo se rasvetli i onda se tužiocu dostavlja izveštaj kao dopuna krivičnoj prijavi sa imenima izvršilaca i ostalim dokazima o tom slučaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Objasnite mi samo jednu stvar ovde. U prvom pasusu vi kažete da je na štetu Albanaca izvršeno ukupno 303 krivična dela, a u drugom pasusu, sad ste pročitali, da su podnete 302 krivične prijave. Je li to znači da jedna krivična prijava nije podneta?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. U jednom slučaju nije podneta krivična prijava. Radi se, na primer, o NATO bombardovanju. Nismo podneli krivičnu prijavu ni protiv koga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Koliko je od ukupnog broja izvršenih krivičnih dela na štetu Albanaca, uhvaćeno izvršilaca na mestu izvršenja?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: U policiji se to obično kaže "hvatanje na delu", na delu je uhvaćeno 86 izvršilaca. Znači od ovog broja 86 izvršilaca je uhvaćeno na delu, na mestu izvršenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakva je struktura rasvetljenih krivičnih dela?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: 27 krivičnih dela – terorizam, 14 krađa, 33 teške krađe, devet razbojništava i svi slučajevi teških razbojništava, to su tri, to su, ta krivična dela sa razbojništvom sa smrtnom posledicom i dva krivična dela izazivanja opšte opasnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi ovde konstatovali ko su izvršioci krivičnih dela protiv Albanaca po nacionalnoj strukturi?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: To je jedan od parametara koji nas je interesovao prilikom ovog istraživanja. U 67 posto slučajeva su izvršioci Albanci. Znači Albanci koji su izvršili krivična dela na štetu Albanaca, a u 23 posto slučajeva izvršioci su Srbi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro to ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ovde će se uočiti razlika od 10 posto, a 10 posto se odnosi na ostale.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rome, Muslimane i druge. Dobro

...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Mi smo ovde tretirali samo ove dve kategorije, zato što nam je to bilo zanimljivo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li su pripadnici policije u preduzimanju mera zaštite građana i njihove imovine, u vreme ratnog stanja uhapsili nekog Srbina zbog izvršenog krivičnog dela na štetu Albanaca?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pripadnici policije su lišili slobode sve Srbe za koje su utvrdili da su izvršili krivična dela na štetu Albanaca. U to vreme je lišeno slobode i određena mera pritvora za 70 Srba koji su izvršili krivična dela na štetu Albanaca. Među tim Srbima lišen je slobode i direktor jednog društvenog preduzeća koji je zatečen u vršenju krivičnog dela na štetu Albanaca. Dakle, mi nismo pravili nikavu razliku po nacionalnoj pripadnosti, nego koga smo zatekli u vršenju krivičnog dela ili naknadno otkrili da je vršio krivično delo, lišavali smo slobode i određivali pritvor. Dakle ta lica su pritvorena. Protiv njih je pokrenut odgovarajući postupak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je pokrenut postupak, da li ste imali slučaj krivičnog dela koje je izvršio neko od pripadnika policije?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, bilo je i tih krivičnih dela. Podnete su krivične prijave protiv četiri policajca iz redovnog sastava i protiv trojice policajaca iz rezervnog sastava. Mogu reći da su i ti policajci lišeni slobode. Određen im je pritvor, bez obzira na to što su policajci. Dakle izvršili su krivično delo i pritvoreni su. Podnete su krivične prijave i pokrenut je postupak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li ...

SUDIJA KVON: Gospodine Miloševiću, ja znam da vi sada idete kroz ovaj izveštaj, međutim nama je veoma teško da razlikujemo šta je vaš komentar, a šta stoji u samom izveštaju. Zato bih vas zamolio da zatražite od svedoka da pročita određeni paragraf i da onda o tom paragrafu postavite pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam se baš trudio, gospodine Kvon, da ne postavim nijedan komentar, ni sugestivno pitanje, nego sam pitao "da li su", uvek, "da li je nešto bilo". Ali, evo, pukovniče, molim vas pročitajte, pročitajte od ... Prvi, drugi, treći, da kažemo od ... Peti pasus, ovaj gde piše "Izvršioi krivičnih dela" pa se kaže procenat i nadalje par pasusa.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: “Izvršioi krivičnih dela u 67 posto slučajeva su Albanci“. Dakle, to je peti pasus,“ a u 23 posto slučajeva Srbi“.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je ono šta ste maločas rekli.
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: “Pripadnici policije u preduzimanju mera zaštite građana i njihove imovine u vreme ratnog stanja, pritvorili su 70 Srba zbog izvršenih krivičnih dela na štetu Albanaca. Od tog broja pritvoren je i direktor, jedan direktor društvenog preduzeća. Podnete su četiri krivične prijave protiv policajaca iz redovnog sastava i tri protiv policajaca iz rezervnog sastava“.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A što ste razdvajali ... Ovo je sedam policajaca protiv kojih su podnete krivične prijave. Što ste razdvajali redovni i rezervni sastav?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Nas je interesovala struktura, jer rezervni ... Pripadnici rezervnog sastava policije, to nisu profesionalni policajci, nego su to rezervisti, kako ih mi zovemo. To su, znači, građani koji su obučeni za policijske poslove i u slučaju potrebe, a po nalogu ministra, budu angažovani za izvršavanje određenih bezbednosnih zadataka u određenom periodu. Znači to nisu profesionalci, nego građani koji su priučeni za te poslove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hteli ste da imate tačno koliko profesionalnih policajaca je izvršilo krivično delo, a koliko rezervnih. Dobro. A šta piše u sledećem paragrafu, šta su ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: “Pripadnici policije su zbog postojanja osnovane sumnje da su izvršili krivična dela, uz službenu belešku vojnim organima predali 75 lica koja pripadaju rezervnom sastavu Vojske Jugoslavije“. Ja ovde moram naglasiti da smo mi to tako svrstali da oni pripadaju rezervnom sastavu Vojske Jugoslavije, zbog situacije u kojoj smo radili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste njih uhapsili i predali ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne, nego lice koje zateknemo u uniformi koja nije naša, nije policijska, a nije policajac, smatramo onda da je možda pripadnik vojske i onda ga predajemo vojnim organima i oni dalje utvrđuju da li je pripadnik neke jedinice i koje ... Znači, oni sprovode postupak. Jednostavno mi nismo bili nadležni da ih ispitujemo, da utvrdimo ko su, šta su i zato smo ih predavali vojnim organima. Što ovo govorim? Ne znamo ni da li su pripadnici vojske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada ovaj sledeći pasus govori o pokušajuu zajedničkih aktivnosti policije i vojne policije. Objasnite to, molim vas? Pročitajte taj pasus pa ću vas samo zamoliti za objašnjenje "Pokušaj zajedničkih ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: "Pokušaj zajedničkih aktivnosti policije i vojne policije nisu dali očekivane rezultate zbog toga što su vojni policajci bili iz rezervnog sastava koji su nedovoljno osposobljeni za obavljanje tih poslova, a u tom sastavu je bilo pojedinaca čiji je raniji život ukazivao na kriminalno ponašanje. Situacija je bitno poboljšana nakon dolaska regularnih jedinica iz vojne policije".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je onda situacija potpuno normalizovana u smislu saradnje civilne policije i vojne policije?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, jeste. U početku, nakon proglašenja ratnog stanja, u Peći, u gradu i, uopšte, na tom području opštine Peć, mobilisani su pripadnici vojne policije rezervnog sastava i komandir im je, isto tako, bio iz rezervnog sastava. I onda oni se nisu baš najbolje snašli, jer trebali su da postupaju odmah kao ... Iz građanstva, iz civilstva su angažovani da postupaju možda prema svojim komšijama, oni to ... Nisu se najbolje snašli. Kasnije su stigle regularne jedinice vojne policije i više nije bilo nikakvih problema. Počeli smo zajednički da radimo na kontrolnim punktovima, u zajed-

ničkim patrolama i onda je to, ovaj, funkcionisalo dobro.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pročitajte dalje šta piše.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: "Nije bilo slučajeva da je policija oslobađala kriminalce, niti je prema njima imala tolerantan odnos, već su protiv svih izvršilaca preduzete zakonske mere. Činjenice nedvosmisleno govore da je policija preduzimala zakonske mere protiv svih kriminalaca, bez obzira na nacionalnu pripadnost ili kojoj su formaciji pripadali". Na sledećoj strani: "Zbog hapšenja izvršilaca krivičnih dela iz redova Srba, u srpskom narodu se negativno komentarisalo kako se proganjaju Srbi u vreme ratnog stanja. Ministarstvo unutrašnjih poslova, Štab u Prištini i starešine SUP-a nisu (usmeno ili pismeno) nalagali da se omogući vršenje krivičnih dela. Naprotiv, nalagano je da se suzbije svaka kriminalna i da se preduzimaju hitne mere protiv izvršilaca krivičnih dela".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo vas molim da komentarišete ovo šta ste maločas rekli da je među građanima srpske nacionalnosti bilo protesta što se proganjaju Srbi u vreme ratnog stanja. Da li se to odnosilo na postupke policije pri hapšenju lica koja su srpske nacionalnosti, a izvršila su krivična dela?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. Građani su smatrali da se njima čini nepravda. Da su, prvo, napadani od terorista, kasnije počelo je bombardovanje, znači padaju i bombe i sad očekuju da, da ... Nekakvu pomoć, možda od policije ili vojske, a mi onda hapsimo i njihove komšije, zato što su nekome nešto ukrali, ovaj ili izvršili drugo krivično delo. Jednostavno, kod nekih građana se javila misao da bi možda sad trebalo mi da ih štitimo u svemu. Mi nismo mogli da ih štitimo u tome i onda smo hapsili kriminalce. Ja sam u Peć došao iz Čačka. U Čačku su sve Srbi i, onda, na jednu takvu opasku sam im rekao da u Čačku onda ne bih imao posla, jer onda ne bih mogao da diram Srbe, pošto su u Čačku Srbi, ne bi kriminalce niko ni hapsio. Znači, pokušavali smo da im objasnimo da mi preduzimamo mere prema kriminalcima, prema izvršiocima krivičnih dela, a ne prema tome da li je neko Srbin, Albanac ili Musliman ili Rom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pukovniče, da li je bilo slučajeva da je ijedan Srbin za koga se znalo da je izvršio neko krivično delo, bez obzira protiv koga, bio tolerisan, pušten, da mu je progledano kroz prste?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas da predemo na ovaj tabulator 2.1. Tu je pregled izvršenih krivičnih dela na štetu Albanaca. Možete li kratko da komentarišete? To je samo statistika izvađena iz ovih dokumenata.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ja ću pokušati ovo da stavim na grafoskop ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, samo da vas pitam, za koliko je izvršen uviđaj na licu mesta?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: U 105 slučajeva je izvršen uviđaj na licu mesta i to od strane policije, po ovlašćenju istražnog sudije 56, od strane istražnog sudije 46, od strane istražnih organa Vojske Jugoslavije tri, osam delimično izvršenih uviđaja i nije izvršeno uviđaja u 190 slučajeva. Kriminalističko-tehnička dokumentacija je sačinjena za 102 sučaja od ove ukupne cifre.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala, pukovniče. Da li se u tabulatoru ... Da li treba da se komentariše tabulator 2.2? Da li ima tu nešto posebno karakteristično, jer se svuda navode članovi Krivičnog zakona Jugoslavije ili Krivičnog zakona Republike Srbije po strukturi krivičnih dela?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: To je manje-više, ovaj, jasno ako se sravni sa odredbama krivičnih dela po ovim članovima. Znači 62 ... Krivična dela terorizma. To je član 125 Krivičnog zakona Savezne Republike Jugoslavije, to je krivično delo terorizma, 62. Čitam ovde, na primer, 140. Ja mislim da je to nešto u vezi sa nečim drugim, ja napamet ne znam. Član 47 Krivičnog zakona Republike Srbije, to su ubistva, 23. Ovaj član 47/19 odnosi se na pokušaj, pokušaj ubistva

pet, član 53 su telesne povrede, član 53 ... 15, znači telesnih povreda. Član 103 krivičnog zakona Republike Srbije, to su seksualni delikti. Ja mislim da je to silovanje, pet. Dalje imamo jednu seriju, ovaj, imovinskih delikata, član 165, krađa 43. Član 166 Krivičnog zakona Republike Srbije, to je teška krađa, stotinu. Član 168, to je razboništvo ili razbojnička krađa, 17.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pukovniče, molim vas, da li ste vi u tabulatoru 2.3 dali spisak, kao što je bio onaj spisak opšti u tabulatoru 1? Da li se ovde nalazi spisak o izvršenim krivičnim delima na štetu Albanaca u periodu 1. januar 1998. godine, do 10/20. juni 1999. godine na području SUP-a Peć?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. Svako poglavlje ima prvo spisak. Spisak je sačinjen na osnovu pojedinačnih predmeta. Taj spisak, znači, predmet ... Kkraći opis tog predmeta. Znači šta se dešavalo. Na osnovu spiska su urađene ove tabele, znači to je statistika iz tih spiskova i na osnovu spiskova i tabela je urađena ova kraća informacija koja ima na početku svakog poglavlja. To je jedna opšta slika uslova u kojima je rađeno, u kojim su se ta krivična dela, je li, događaji odvijali i kraća analiza koja bi trebala da lice koje se prvi put susreće sa tim predmetom, da stekne jednu opštu sliku. Dakle, informacija je opšta slika ukratko, tabele su statistika, a na trećem mestu je stavljen spisak. To su pojedinačni događaji na osnovu kojih je to sačinjeno. I sad, u arhivama, odnosno odgovarajućim evidencijama SUP-a Peć postoje predmeti za svako od tih krivičnih dela i za svaki događaj. Neki od tih predmeta je po obimu veći, ima više stranica, neki predmet je manji, u zavisnosti od toga šta smo sve izneli sa terena i šta smo mogli tu pronaći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A ovaj spisak je, znači, napravljen za sva krivična dela. Vidimo da je napravljen na štetu Albanaca, na štetu Srba, na štetu Roma, protiv policije i tako dalje. Da li se sada, pukovniče može iz ovih dokumenata koje ste vi ovde dali i priložili, u tabulatorima videti kako je na konkretnim primerima rađen svaki predmet onako kako ste sad upravo rekli da se nalaze

ti predmeti u SUP-u Peć? Vi ste ovde doneli jedan broj predmeta samo radi primera, je li tako?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E dobro. Ovde imamo, znači, celovite ili bar prilično široko postavljene predmete za jedan broj stradalih osoba, pa ću da vas pitam zavisno od toga šta je u kom tabulatoru. Samo da vidim ...

SUDIJA KVON: Samo jedno malo razjašnjenje. Tabulatori 2.1 i 2.2 su u mom fascikli i u fascikli predsedavajućeg sudije identični. Želim da proverim da li je to tako i kod drugih u sudnici.

TUŽILAC NAJS: I u našoj je to identično, barem koliko vidim.

ADVOKAT KEJ: U našem nije. U gornjem desnom uglu stoji B2/3, to je tabulator 2.1, a u tabulatoru 2.2 je B3/3.

SUDIJA KVON: Da, ti brojevi su različiti, ali sadržaj tabele je, izgleda, isti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu li da objasnim? U B2/3, znači tabulator 2.1 je taj pregled događaja po vremenskim periodima, a u B3/3, to je tabulator 2.2, je po opštinama: Peć, Istok, Klina.

SUDIJA KVON: Da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Zbirni, zbirni su podaci identični, a ...

SUDIJA KVON: Da, shvatio sam. U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle vi ste ovde kao primere, koliko sam razumeo, pošto ste govorili o tim predmetima koji su detaljni ... Dakle, imamo ovde primere spisa koji se odnose

na pojedine predmete. Imamo predmet koji se odnosi na ubistvo Đorđa Belića, ubistvo Desimira Vasića, onda ubistvo ... To su dva Srbina. Pa onda Aljija Ricaj (Alija Ricaj), Albanac, pa Nazif (Nazif) ...

TUŽILAC NAJS: Ne znam odakle čita ...

SUDIJA ROBINSON: Da. Gospodine Miloševiću, pokažite nam tačan dokument.

TUŽILAC NAJS: Budući da optuženi objašnjava dokumente, izgleda da on sada govori o tabulatoru 2.3 i čini se da možda govori, ako ga nisam pogrešno shvatio, da on kaže da tabulator 2.3 ne sadrži sve podatke za svoje kategorije, nego je to tek jedna selekcija. Ja to ne mogu da verujem. Čini mi se da je to dokument u kome brojevi idu jedan za drugim. Sad sam potpuno zbunjen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Žao mi je ako sam nejasno objasnio šta pitam svedoka. Mi smo prošli tabulator 2. Svedok je rekao da se o svakom broju koji se tu može naći, nalazi iza njega predmet, a da se ceo dosije po svakom tom broju nalazi u Sekretarijatu unutrašnjih poslova Peć. Sada ja uzimam, pošto su ovde dati neki predmeti u tabulatoru 20, dakle ne više u tabulatoru 2, govorim o tabulatoru 20 i još nekim tabulatorima koji iza njega slede ... To je u ovoj fascikli broj 5 od 7. U tabulatoru 20, dakle. Da li se tu, pukovniče, u tabulatoru 20, tabulatoru 20.1, 20.2, 20.3, 20.4 nalaze sada detaljni dokumenti o ubistvu, u ovom slučaju, Belić Đorđa. Da li imate ovaj bajnder? Možda biste mogli da date svedoku da ima ispred sebe, da ima ispred sebe te ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Miloševiću, ovo se odnosi na 12. januar 1998. godine. Kad ovaj predmet bude na kraju, kad budete izvodili završnu reč, šta ćete da kažete šta nam ovi dokumenti dokazuju u vezi sa ovim suđenjem?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Evo šta dokazuju. Ovde je uzeto, primera radi, jedan ...

prevodilac: Mikorofon nije uključen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Bonomi, da jednu stvar razjasnimo. Kada bih išao po svim dokumentima i svim informacijama kojima raspolažu legalni organi, tu bi bila ogromna količina dokumentata. Ovde su uzeti sa područja Sekretarijata Peć jedan broj predmeta gde se vide i predmeti koji se tiču Albanaca i predmeti koji se tiču Srba i gde se vidi da je na potpuno identičan način policija i istražni organi postupali i u slučajevima kada je reč o ubistvima Albanaca i u slučajevima kada je reč o ubistvu Srba. I zato vam skrećem pažnju ... Ovde bi moglo da bude nekoliko hiljada ili bar 1.200 ili koliko predmeta, kad je reč o Albancima, pa onda koliko još predmeta kada je reč o Srbima, kada je reč o Romima, kada je reč o policajcima, o vojnicima i tako dalje. Međutim, uzet je jedan, kao primer, broj predmeta da se vidi kako izgledaju predmeti. Evo, ovde na primeru slučaja Belić Đorđa u tabulatoru koji sam rekao ili u slučaju Ricaja Alije koji je Albanac ili u slučaju Kući Skendera (Kuqi Skender) koji je Albanac ili u slučaju ubistva Đuka Adema (Gjuka Adem) i Đuka Bakira (Gjuka Bakir) koji su takođe Albanci ili u slučaju Sukaj Čerima (Sukaj Qerim), Albanca ili Vasić Desimira, Srbina. Dakle ovde je uzet jedan broj predmeta i Srba i Albanaca. Tu je i predmet sa ubistvom šestorice mladića u kafiću "Panda" koji je takođe u nekoliko ovih tabulatora

SUDIJA BONOMI: Moram da iznesem onaj isti komentar koji sam i ranije izneo. Ja, jednostavno, ne vidim kako će ovo da mi pomogne da utvrdim da li su krivična dela počinjena u periodu između januara 1999. godine i 20. juna 1999. godine.

TUŽILAC NAJS: Naravno na Pretresnom veću je da odluči, ali ja bih želeo da znam da li je datum toga 20. januar 1998. godine, odnosno da li to ima ikakve veze sa tabulatorom 2.3. Možda sam ja potpuno

pogrešno shvatio vezu, ali u tabulatoru 2.3 ja vidim da to ide do 12. januara, pod brojem 10. A to je, u stvari, 12. ili 13. januar, tako da nisam uspeo sve to da povežem, a mislim da je ime Belić Đorđe. Malo sam zbunjen oko toga da li postoji bilo kakva veza između svega ovoga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da razjasnim ovo. Nije reč o vezi između tabulatora 2 i tabulatora 20, nego je reč o stavljanju dokaza da su policija i istražni organi potpuno identično postupali u slučajevima kad je reč o ubistvima Srba ili kada je reč o ubistvima Albanaca. Na isti način, ista dokumenta, isti postupak se vodi. Dakle, nikakve tu nije bilo razlike i ovo je jedan broj primera ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, odgovor je možda u činjenici da se tabulator 2.3 bavi samo onim predmetima gde su Albanci bili žrtve. Onda imamo druge tabulatore koji se bave drugima. Možda to može da se nađe u nekom drugom rezimeu? Nisam siguran.

TUŽILAC NAJS: Zahvaljujem se. I ja sam se kretao prema tom istom zaključku.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vi kažete da značaj ovog svedočenja i ovih dokumenata je taj što to ukazuje na činjenicu da policija nije diskriminatorno postupala prema Albancima i da su oni jednako postupali i prema Albancima i prema Srbima. Da li je to tačno?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: I kada je reč o žrtvama i kada je reč o izvršiocima. To se, naravno, ne odnosi na celovito svedočenje, nego se odnosi na ove tabulatore koje sad navodim. Celovito svedočenje je mnogo šire. Ono se odnosi na ukupne postupke policije, na ove navodne optužbe o progonima, o deportacijama, o mnogo drugih pitanja, ali kada je reč o istragama vođenim u vezi s krivičnim delima i postupanjem sa učiniocima krivičnih dela, ili kad je reč o žrtvama ili kada je reč o izvršiocima, policija je jednako postupala i prema

Albancima i prema Srbima.

SUDIJA ROBINSON: Ali kako odgovarate na pitanje sudije Bonomija u vezi sa 1998. godinom? Da li želite, u stvari, da pokažete da je postojao jedan istorijat nediskriminatornog postupanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nediskriminatorno postupanje može da postoji decenijama unazad, ali možete da vidite da, na primer, 1998. godine, kad nije bilo nikavog rata, na isti način policija postupa kad je u pitanju istraga koja se tiče počinjenih ubistava, kao i što postupa za vreme rata. Policija, jednostavno, nema drugi način da vrši istragu, nego da na isti način, sprovodeći jedan isti zakon o krivičnom postupku, o unutrašnjim poslovima, dakle propise na osnovu kojih radi, postupa i u ratu i u miru, kada je reč o traženju i tretiranju i izvršilaca i žrtava krivičnih dela.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Hvala vam. Pokušajmo da zaključimo s ovim delom svedočenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa evo, gospodine Robinson, smatram da ovi primeri veoma upečatljivo govore o činjenicama koje je svedok naveo o jednakopravnom postupanju i u vezi sa Srbima i u vezi sa Albancima i zato vam tražim da prihvatite ove tabulatore. Dakle, u tabulatoru 20, 20.1, 20.2, 20.3, 20.4 su, dakle, vezani za ubistvo Belić Đorđa. U tabulatoru 21, sa svim podtačkama, da ih sad ponovo ne čitam, dokumenti vezani za ubistvo Vasić Desimira. U tabulatoru 23 za ubistvo Racaj Alije. U tabulatoru 28 za ubistvo Bašuta Nazifa (Bashut Nazif), u tabulatoru 33 ubistvo Dalibora Lazarevića, u tabulatoru 36.6, 36.7 i 36.8 i tako dalje policajaca Radunović Mirka i Prelević Dejana. Da li se tu radi o onom događaju o kojem ste juče govorili?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, da. Tu se radi o događaju u Lođi (Loxha).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Tu je znači ... Ovo, ovaj tabulator je povezan i sa dokumentovanjem onih tvrdnji koje je pukovnik izneo u vezi sa događajima u Lođi i napadom OVK iz Lođe na policiju i na, na Peć. Onda se tu nalaze dokumenta vezana za otmicu i ubistvo Srđana Perovića i Milorada Rajkovića. To je tabulator 36 i nadalje s podtačkama. Tabulator 37 je ubistvo Skendera Kući, Kući Skendera, tabulator 37, 37.1, 37.2 ...

TUŽILAC NAJS: Ovo je, jednostavno, prebrzo za mene kako bih bilo šta shvatio. Ja sam primetio, ukoliko optuženi želi da se koristi tim, da imamo neke dokumente na engleskom, 36.17 mislim, ali najiskrenije da vam kažem, ja ne mogu da pratim ovo šta se sada iznosi. Pretresno veće bi možda trebalo da ima na umu da čak i da ovaj materijal jeste već preveden, zaključak da ovaj materijal ukazuje na jednako postupanje prema etničkim grupama trebalo bi da bude objašnjeno od strane ovog svedoka na osnovu njegovih, bilo ličnih saznanja ili u smislu nekog veštačenja, jer ja, jednostavno, ne mogu unakrsno da ispitujem bez dovoljno informacija unapred. Ovo je sad iznošenje materijala jednog za drugim i ja mislim da to neće da bude od pomoći Pretresnom veću. E sada, da li će optuženi bilo šta drugo da izvuče od svedoka, to ne znam. Ali ovako kako to sada ide, to je neprihvatljivo i, jednostavno, ja ne mogu da se nosim sa svim tim materijalom.

SUDIJA ROBINSON: On sada jednostavno navodi dokumente za koje želi da se uvrste u dokazni spis. Mi ćemo to da saslušamo, a onda ćemo da donesemo odluku o tome na kraju izvođenja dokaza.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja se nadam da se i vi i gospodin Kvon dobro sećate koliko sam ja puta bio u situaciji da se isto tako vrlo brzo navodi čitava masa dokumenata. Nekad puna kolica fascikli uvode za nekoliko minuta pa nisam stavljao takve primedbe, jer, na kraju krajeva, težina takvih dokaza koji, kada je u pitanju ono šta je ovde isporučio gospodin Najs, po mom mišljenju, ne vrede ništa. Treba tek da se ceni ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nastavimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas ... Evo, zadržaću se na tabulatoru 38. Tabulator 38 se odnosi na ubistvo dva Albanca, Đuka Adema i Đuka Bakira. Molim vas otvorite tabulator 38. Tu imamo, pod tabulatorom 38, imamo tri tabulatora koji se odnose na ubistvo Đuka Adema i Đuka Bakira. Dakle, prvo, prvi ... Prvo je krivična prijava, u tabulatoru 38.1 službena beleška i u tabulatoru 38.2 informacija o svemu šta se desilo. Da li je to, da li je to, dakle, uobičajeni postupak ustanovljavanja izvršilaca i tretiranje žrtava?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, potpuno uobičajeni postupak. Iz krivične se prijave vidi način saznanja za taj događaj. Onda su opisane mere koje su preduzete nakon toga. Dakle, to je u ranim jutarnjim časovima. Šabanaj Ramo (Shabanaj Ramo) je prijavio dežurnoj službi SUP-a Peć telefonom da je na desnoj strani lokalnog puta kod sela Trebovića (Treboviq) ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, sad da ne ulazimo ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: ... pronađen, pronađena dva leša.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da ne ulazimo ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Formirana je uviđajna ekipa. Utvrđeno ...

SUDIJA BONOMI: A ko su bili počinioци zločina u ovom konkretnom slučaju?

SVEDOK PAPONJAK: Ovo je ... Pred nama stoji krivična prijava i ono šta smo mi utvrdili. Izvršioци ... Izvršioce nismo pronašli. Nisu pronađeni. Veliki broj izvršilaca ovakvih krivičnih dela nije pronađen. Mi smo ih, možda, policijski identifikovali, ali nismo mogli da preduzmemo mere, jer nam nisu bili dostupni.

SUDIJA BONOMI: Na osnovu ovih primera koje nam vi predočavate,

recite nam da li tu postoji dokumentacija za neke konkretne slučajeve gde je utvrđeno da je Srbin počinilac ubistva nekog Albanca?

SVEDOK PAPONJAK: Ja prvo moram da kažem da ova dokumenta nisam ja odabrao, pa ih doneo ovde. Ovu dokumentaciju ...

SUDIJA BONOMI: Da li možete samo da odgovorite na moje pitanje, molim vas? Gospodin Milošević ima ograničeno vreme na raspolaganju.

SVEDOK PAPONJAK: Ne mogu vam reći napamet ima li tu ili nema. Dakle, predmete nisam ja birao ...

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pukovniče, da li je, kad je reč o ovome, malopre ste rekli da niste uspeli da uhvatite počinioce, da li je ovde bilo jasno da je reč o terorističkom napadu, da su oni žrtva UČK, ova dva Albanca?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Nama je bilo apsolutno jasno, ali nismo mogli izvršioce ni privesti, jer nisu bili tu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da su ta dva poginula imala brata Džafera (Xhafer) koga su zaklali posle dolaska KFOR-a?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pa i ova dvojicaa su ubijeni zbog Džafera Đuke. To je to. To ... Jer ta porodica Đuka, oni su bili ... Termin "lojalan Albanac". Džafer Đuka iz te familije je bio rukovodilac u opštini, kako se zvalo to ... Izvršno veće Kosmeta i bili su poznati kao lojalni Albanci i onda su teroristi ... Nisu mogli teroristi njemu da naškode u tom momentu, ubili su mu dvojicu članova familije. A u kasnijem periodu kad im je i on naišao na zgodnu priliku, onda su i njega likvidirali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Džafer Đuka (Xhafer Gjuka) je bio

član Privremenog izvršnog veća Kosova i Metohije.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako, tako, jer ja oko te ... Slabo poznajem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I bio je ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Paponjak, da li ste vi ikada bili uključeni u istragu nekog slučaja gde je dokazano da je, recimo, neki Srbin ubio nekog Albanca?

SVEDOK PAPONJAK: Ja ne. Ja se i ne sećam da je takav slučaj bio.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi govorite o teritoriji opštine Peć.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odnosno SUP-a Peć.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas šta se, šta se ovde nalazi u tabulatoru 40, jer ovde je prilično obimna dokumentacija u tabulatoru 40? Ima 40. 40.1, 40.2, 40.3. Tu se govori o neidentifikovanim leševima na Volujačkoj čuki i kako je zasnovan ovaj predmet ceo. Pogledajte tabulator 40, molim vas? Tu imate i kriminalističko-tehničku dokumentaciju, selo Volujak (Vulljake). Šta znate o ovom predmetu koji je u tabulatoru 40?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Dobijeno je saznanje da su pronađeni ostaci lobanje i nekih kostiju na lokaciji zvanj Volujačka čuka. Uviđajna ekipa je izašla na lice mesta i tom prilikom utvrdila da su pronađene lobanje i kosti i to je u jednoj jami ili rupi, ispod jedne stene. Ta jama je duboka, otprilike, 20 metara i široka nekih 15 puta 10 ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tu su pronađeni ostaci, kako se pretpostavljalo, pet leševa. Na toj lokaciji ... Tu lokaciju su neposredno pre toga pod svojom kontrolom držali pripadnici takozvane Oslobođilačke vojske Kosova i nakon deblokade tog terena, tu su pronađeni, znači, ovi ostaci. Taj ... Ljudski ostaci su poslani na veštačenje. Veštačenje je rađeno. Predmet nije zaključen, jer posle toga je došlo do ratnog stanja. Ovaj, predmet još uvek nije zaključen i ovih dana pripadnici UNMIK policije su nastavili rad na toj lokaciji i, koliko sam ja uspeo iz štampe sad da vidim, prema nekim saopštenjima pronađeno je više od 20 leševa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je ovde reč o srpskoj masovnoj grobnici?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Sve činjenice na licu mesta ukazuju na to, ali mi nismo uspeli da identifikujemo te žrtve ko su poimenično. Ako ... Po više nekakvih detalja može se zaključiti da li su Srbi, delom po odeći, a delom po, ovaj, nekim telesnim osobinama. Znači mogu se eliminisati Albanci i Muslimani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pukovniče. Molim vas da bismo ovo skratili, mi, dakle, imamo u ovom čitavom bajnderu 5 i 6, jedan čitav niz dokumenata koji se odnose i na Srbe i na Albance i koji su dati kao primeri tretiranja krivičnih dela sa smrtnom posledicom iz ovog celog korpusa koji je sadržan u vašim informacijama, spiskovima i tabelama, je li to tako?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. I sigurno se može videti da je postupak jednak, jednak u svakom slučaju. U svakom konkretnom slučaju postupak je potpuno isti. To su procedure koje se ne mogu ni zaobići ni izbeći i kad bi neko hteo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pre nego što pređemo ... Sad ću da nastojim da odmah pređemo na Dubravu, ali pre nego što pređemo na Dubravu, ja bih vas opet vratio na ovaj prvi bajnder, tabulator 2.4. Ovde je informacija, piše: "Informacija o nasilnim deportacijama Albanaca, njihovom progonu na rasnoj osnovi i oduzimanje ličnih dokumenata". E sad recite, pukovniče, kako je došlo

do izrade ove informacije. Ona nosi naziv "Informacija o nasilnim deportacijama Albanaca, njihovom progonu na rasnoj osnovi i oduzimanje ličnih dokumenata". Kako je došlo do izrade te dokumentacije?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ja sam već objasnio da je ova dokumentacija sređivana prema metodologiji koju je, jedinstvenoj metodologiji koju je dalo Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije. Jedno od tih poglavlja označeno ovde kao "ć" ili "đ", ja ne znam tačno je ... Su nasilne ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kao "đ", da Đ/3

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: ... nasilne deportacije Albanaca i njihov progon na rasnoj osnovi i oduzimanje ličnih dokumenata. To je, dakle, bio zadatak koji je postavljen pred SUP Peć da prikupi podatke o nasilnim deportacijama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Sup Peć je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ministarstvo je od vas tražilo da date sve podatke o nasilnim deportacijama, je li tako?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I vi onda dajete ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Mi smo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... svoje podatke.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Mi smo postupili po tome, prikupili saznanja koja smo imali i sačinili odgovarajuće informacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad vas molim da pročitate šta piše u toj vašoj informaciji. Tu ste informaciju, vidim, vi potpisali.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Dakle, naslov je "Informacija o

nasilnim deportacijama Albanaca, njihovom progonu na rasnoj osnovi i oduzimanje njihovih ličnih dokumenata“.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je bilo kako ste dobili zadatak od Ministarstva, je li tako?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Jeste. To je ... Takav je bio naslov.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Podaci nisu tačni. I onda dalje sledi to šta je utvrđeno: “Članovi Verifikacione misije su ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro sada ... Da li ... Ja ne znam je li i ovo prevedeno ili nije?

SUDIJA ROBINSON: Nemamo prevod.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Da li bi vam onda odgovaralo da pukovnik pročita ovo. Ima samo dve strane.

SUDIJA ROBINSON: Ne. Ne sve. Uputite svedoka na određene paragrafe, dakle na one paragrafe za koje smatrate da su bitni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pukovniče, već ste objasnili da ste imali zahtev da date sve šta vam je poznato o nasilnim deportacijama Albanaca i njihovom progonu na rasnoj osnovi i oduzimanju ličnih dokumenata.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle, vaš zaključak, znači vašeg sekretarijata sa lica mesta tvrdi da ti podaci nisu tačni?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to suština ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: To je suština ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... ove informacije?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: To je suština. U daljem je razrada toga koja su saznanja, šta smo znali o tome i to je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ovde se piše ... Ovde piše u trećem pasusu odozdo: "Kulminacija svega toga je okupljanje Albanaca u centru Peći 27. marta 1999. godine oko 10.00 gde su pojedinci pozvali narod da napuste područje Peći. Na mestu okupljanja dovezli su svoja vozila: autobuse, kamione, traktore, PMV", ne znam šta je "PMV"?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Verovatno je skraćenica od "putnička motorna vozila".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Putnička motorna vozila. Dobro ... "Stvorena je velika gužva i onemogućeno normalno odvijanje saobraćaja. Nakon održanog skupa. Albanci su u vozilima i peške krenuli u raznim pravcima: Peć – Kula – Crna Gora, Peć – Dečani – Đakovica, u pravcu Albanije ...

prevodioci: Molimo da čitate sporije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... Peć – Priština, u pravcu Makedonije". Da li je to potpuno u skladu sa onim što ste vi na licu mesta videli?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pa jeste uglavnom, s tim što ja na licu mesta nisam video ove kamione, autobuse, traktore i putnička motorna vozila, pošto u ovom delu gde sam ja bio, tu nije dozvoljen saobraćaj. Ni ovih kamiona, ni traktora, ni autobusa, a tad nije bilo putničkih vozila uopšte. Uopšte nije bilo vozila u ovom delu gde sam ja bio. To je moguće da je bilo u nekim drugim delovima u koje ja nisam ni išao. Ja sam bio u centru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, u ovom pasusu koji ste upravo pročitali, mi smo u prevodu dobili da stoji da su pojedinci pozvali narod da napuste područje Peći. Želim zato da pitam gospodina Paponjka ko su bili ti pojedinci, koji su pozivali ljude da napuste Peć?

SVEDOK PAPONJAK: Ja to ne znam. Ja čak ne znam ni jezik albanski i ne poznajem te ljude.

SUDIJA ROBINSON: Koje nacionalnosti su bili?

SVEDOK PAPONJAK: Pa pretpostavljam da su bili Albanci pošto se tamo govorilo isključivo albanskim jezikom.

SUDIJA ROBINSON: Znači, Albanci.

SVEDOK PAPONJAK: Srbi su, Srbi su govorili srpskim jezikom. Srpski jezik je bio službeni jezik, a, inače, Srbi su, jedan broj Srba je znao albanski jezik, ali se govorilo uglavnom srpski, pošto je to bio službeni jezik. A mi ... Jedan broj nas nije uopšte poznao albanski jezik. Ja nisam znao, možda 10 reči.

SUDIJA ROBINSON: Ovaj izveštaj ste vi napisali i zasnovan je na onome šta ste vi videli?

SVEDOK PAPONJAK: Ne, jer ono šta sam ja video, pričao sam danas. Izveštaj sam ja potpisao, ali ga je sačinila odgovarajuća ekipa koja je inače sačinjavala ovu dokumentaciju. To su načelnici odeljenja. Ja bih onda morao objasniti strukturu SUP-a. Načelnik Sekretarijata unutrašnjih poslova je kao menadžer, a u okviru SUP-a postoje odeljenja zadužena za rad kriminalističke policije, za rad policije uniformisanog dela, za rad saobraćajne policije, vatrogasna policija, ovaj, ja sad možda ću nešto preskočiti od toga, veza, analitika, informatika. To sačinjavaju, dakle, ekipe iz tih linija rada, a načelnik sekretarijata to potpiše. Dakle, dokument nisam ja sačinio. Ja ga jesam

potpisao, ali je sačinjen od mojih potčinjenih koji su dobili taj zadatak. I to su profesionalci u tim raznim linijama rada ...

SUDIJA ROBINSON: Shvatam.

SVEDOK PAPONJAK: Jer neko mora to potpisati.

SUDIJA ROBINSON: Dobro. Ali možete li da nam kažete na bazi kojih informacija je onda šef odeljenja pripremio taj izveštaj i na bazi kojih informacija je došao do zaključaka u izveštaju?

SVEDOK PAPONJAK: Na osnovu razgovora sa raznim ljudima, sa raznim pripadnicima policije, sa raznim civilima, na osnovu operativnih veza. Znači na osnovu svih onih načina na koje policija dolazi do saznanja. Znači izvori su različite prirode i dokumenta i službene beleške, službeni izveštaji, razgovori i provere preko operativnih veza.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pukovniče, da li ovo znači da su znači u vašem Sekretarijatu unutrašnjih poslova kad su radili ovu informaciju, radilo više ljudi po svim linijama rada koje postoje u sekretarijatu?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Apsolutno tako i to je bila ekipa od, da tako kažem, najboljih stručnjaka u toj oblasti ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: ... koju je bilo moguće naći u tom momentu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I to su ljudi koji su i u to kritično vreme bili tamo na licu mesta u Peći ili ne?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, to su pripadnici SUP-a Peć koji su došli s tog terena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada, molim vas ...

SUDIJA KVON: Gospodine Paponjak, da li onda mogu da pretpostavim da su sirovi materijali za sačinjavanje ove informacije, materijali koji se drže u Peći? Na primer, razgovori sa tim ljudima koje su sastavljajući informacije sastavili u predmetno vreme.

SVEDOK PAPONJAK: To je tako ... Taj sirov materijal, kako ste ga odlično nazvali, je, ovaj, u sekretarijatu tamo, a ovo je samo skup toga. Skup tih svih saznanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu li da nastavim, gospodine Kvon.

SUDIJA KVON: Da. Mogu li da vam kažem još jednu stvar? Sirovi materijali ovakve vrste su daleko važniji od sirovih materijala koje ste nam vi prezentirali, a koji se odnose na 1998. godinu i na druge stvari, jer ti sirovi materijali su direktan odgovor na optužbe kojima se vi teretite u optužnici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Za mene je i ovo materijal sa lica mesta, jer je reč o, jer je reč o zvaničnim organima koji sa lica mesta izveštavaju o onome o čemu se radilo u to vreme.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde na drugoj strani ove informacije stoji: "Albanci su se kretali u željenim pravcima, a policija im nije ograničavala kretanje i odnos policije prema njima je bio korektan".

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pa tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je ono šta je napisala ova vaša radna grupa, a to je ono šta ste i vi na licu mesta videli. Je li se to slaže?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je. To dvoje se podudara u potpunosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda ima sledeći pasus, vrlo kratak, svega dva reda. Kaže: "Karakteristično je da su Albanci odlazili iz seoskih sredina gde policija u dužem periodu nije ulazila".
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tačno je tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači Albanci su napuštali i seoske sredine u koje policija duži period vremena čak nije ni ulazila.
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Pokrivenost teritorija od strane policije bila je samo 10 posto - 15 posto".
SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Naselja su bila okružena sa svih strana pripadnicima UČK, znači veća naselja. A značajan broj sela pod apsolutnom kontrolom su držali pripadnici OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kako se onda može objasniti da napuštaju sela Albanci gde policija uopšte nije ulazila, gde se nije ni pojavljivala duže vreme, a oni odlaze u Albaniju ili Makedoniju?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pa meni je potpuno jasno zašto su oni odlazili iz tih sela. Nelogično je, ali je nama jasno koji smo tamo bili. Svi smo se osećali sigurnije ako su oni tu, a ne ako odu. Ako oni napuste teritoriju, onda mi ostajemo kao jasna meta. Dakle, koja god bomba padne, stradaćemo samo mi i nama je bio interes da oni ne odu, a ne da odu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali vi ovde kažete u informaciji da policija nije ograničavala kretanje i da je odnos policije prema njima bio korektan.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pa nismo. Pa bilo je i takvih razmišljanja, zato i ovo govorim, u tim momentima da im ne dozvolimo da idu, jer bi, kad oni odu, mi ... Ostaje taj ... Ostaje etnički čista teritorija, odnosno ne etnički čista, nego i profesionalno čista. Ostaje samo vojska i policija i onda ćemo mi biti čista, jasna

meta gde god bomba padne. O tom sam govorio. Ali nismo mogli mi da ih ograničavamo i da ih sprečavamo. Nismo na to imali pravo, jer onda bi oni ginuli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na mestima gde su se grupisali Albanci ovde kaže: "Policija je preduzela mere bezbednosti u cilju sprečavanja vršenja krivičnih dela od strane pojedinaca ili grupa kriminalaca" i ovde se navode Banjica (Llixha e Pejes), Prekale (Prekalle), Đurakovac (Gjurakovc), opština Istok, Glođane (Glllogjan), opština Peć i tako dalje.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je. Tako je, čak im je i hrana donošena i ostale njihove potrebe su zadovoljavane u pogledu vode i ono šta je bilo moguće. To je bilo na onim delovima na kojima smo mi imali kontrolu. Ja sam i Banjicu i Prekale i Đurakovac lično video, a Glođane nisam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a ovde se kaže u šestom pasus odozgo: "Albanci katolici nisu napuštali teritoriju, već su ostali u svojim selima: Glođane, opština Peć, Đurakovac, Koš (Kosh), Drenje (Dreje), opština Istok, Zlokućane (Zllakuqan), Renovac (Renec), Leskovac (Leskoć), Budisavci (Budisavc) ...

pevodioci: Molimo da čitatate sporije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda se kaže: "Njihovi sveštenici su kontaktirali sa policijom i zahtevali da policija češće bude prisutna u sredinama u kojima žive katolici kako bi sprečili teroriste da uđu u selo". Dobro ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Jeste. Albanci katolici su malo teže pristupali i podržavali OVK. I u ovim sredinama su oni u većini. Oni su većinsko stanovništvo. To su čitava sela u kojim su katolici većinsko stanovništvo. Oni u toku prethodne godine nisu podržavali takozvanu OVK, nisu priznavali ... Manje ih je bilo koji su im pristupali. Pripadnici OVK su ih u prethodnom periodu, 1998. godine, maltretirali i fizički, prisiljavali ih da se naoružaju, da pristupe, ali oni

to nisu hteli. Zato su trpeli, tu ima u dokumentaciji u spiskovima, ovaj, to sve napisano. Imaju njihove, lično njihove prijave. Oni su to potpisivali rukom. Ne samo katolici, nego i muslimani Albanci i sad su ostali u tim svojim selima. Tražili su sa ih policija zaštititi od terorista. Pošto je sad ratno stanje i oni će biti izloženi daleko težoj torturi. I policija je to učinila. U kasnijem periodu kad su stigle vojne jedinice, to je činila i vojska. I na tim prostorima i kasnije kad sam razgovarao sa nekim ljudima koji su iz Čačka bili tamo, upravo su to navodili kao primer, da su ih ti katolici prihvatili izuzetno korektno jer su ih smatrali zaštitnicima. I takvih svedoka i takvih izjava možete naći koliko hoćete u Srbiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pukovniče, molim vas, ovde se dalje kaže ... To je četvrti pasus odozdo: "U svojim aktivnostima policija je jednakopravno postupala prema svim građanima. Nije podstrekavala Albance da napuste teritoriju, niti je vršila maltretiranje i zlostavljanje". I sad, molim vas, ovo je sad materijalna činjenica koju vi ovde tvrdite: "Policija nije vršila pretresanje kuća, stanova i ostalih prostorija, kako bi prinudila Albance da napuste svoje domove. Tačno je da je u ranijem periodu, u cilju suzbijanja kriminaliteta, policija na zakonit način pretresala kuće i objekte pojedinih kriminalaca, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost u cilju pronalaženja kriminalaca i inkriminiranih predmeta. Policija takve aktivnosti nije preduzimala najmanje 30 dana pre odlaska Albanaca sa područja". Znači, to je sad jedna materijalna činjenica. Nije bilo takvih aktivnosti mesec dana pre nego što su oni napustili područje "što podrazumeva da uzrok takvog bezbednosnog događaja nije u postupanju policije". Bezbednosni događaj je napuštanje kuće, je li tako?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači ovde se tvrdi da uzrok tog događaja, dakle, napuštanja kuća nije u postupanju policije, jer najmanje 30 dana policija nije bila ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, kako glasi vaše pitanje.

Vi opet komentarišete komentare i pitanja. To nije prihvatljiv način u ovom postupku. Kako glasi vaše pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pukovniče, da li je policija želela da Albanci odu sa tog područja ili ne?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne, ne. Dalje, mi smo ovde ... Napisano je 30 dana. Mi nismo možda i dva ili tri meseca pre toga ulazili u njihove kuće i vršili pretresanje. A evo koji su bili razlozi: Nakon dolaska kontrolne Verifikacione misije, mi smo imali obavezu da svaku našu akciju najavimo Verifikacionoj misiji pre nego što je počnemo. I to smo najavljivali preko prevodilaca i onda je ... Upalo nam je u oči da uđemo u akciju, uđemo u kuću, tamo gde smo imali siguran podatak da ima oružja, na primer, ili da je izvršilac ... Ne pronađemo ništa i onda nam ovi stavljaju primedbu da mi taj narod maltretiramo. Došli smo do podataka da su na neki način izvršioци krivičnih dela obavешteni da ćemo mi tu doći i onda se sklone ili sklone materijal. I onda smo odustali od toga da ulazimo u te kuće, da pretresamo i ostalo, jer videlo se da su na neki način dobili signal. Neću da kažem da su oni dobili signal od bilo koga. Moguće da su od lica koja su slučajno saznala za to na neki od ovih načina. A ja tim neću da kažem da su verifikatori to radili, ali bilo je tu i prevodilaca, bilo je tu tehničkog osoblja u kom su, ovaj, uglavnom bili Albanci i onda je bila procena da prekinemo sa tim aktivnostima, nego da idemo direktno samo na slučaj ako se desi situacija takva da je nismo mi planirali. Znači, zato mi nismo ulazili u njihove kuće ni nekoliko meseci pre toga. Dalje, nama nije bilo u prilogu da oni odu, nikako. Nama je kao policiji, kao vojsci i vojsci je to isto bio cilj da narod ostane, s tim što jedna od obaveznih mera i vojske i policije ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Mislim da ste to već rekli. Sada je vreme za pauzu. Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Robinson. Samo da završimo sa ovim tabulatorom 2.4. Na jk kraju ove informacije kaže u vezi sa ovim šta ste vi maločas govorili, ja citiram poslednji pasus na pretposlednjoj strani: "Sasvim je sigurno da policija i većina građana Srba nije želela da Albanci odu sa teritorije. Njihovim odlaskom zatvarana su mnoga privatna preduzeća, smanjen je protok roba i snabdevenost. Ugroženost od bombardovanja je veća. U celoj ovoj stvari obezbeđeno je blagovremeno informisanje štaba i MUP-a. Nalagano je da se u potpunosti preduzimaju isključivo zakonske mere i da se obezbedi zaštita života ljudi i njihove imovine". Dakle, kada kažete: nalagano je, da li to znači da je nalagano od strane štaba i od strane Ministarstva unutrašnjih poslova?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tačno tako. mi smo dobili putem depeša određene naloge koji su kasnije distribuirani do svih izvršilaca po sistemu raspodele prema odeljenjima, pa onda odeljenja dalje svim svojim radnicima. Dakle, svi radnici su bili upoznati sa tim po odgovarajućoj proceduri koja je standardna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, pukovniče. Da li imate predstavu o tome, pošto se ovo odnosi na, na masovni odlazak Albanaca sa Kosova i Metohije od početka bombardovanja, da li imate podatke o tome koliko je Srba sa vašeg područja napustilo to područje, otišlo u Crnu Goru i u centralnu Srbiju ili u inostranstvo?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Nemam precizne podatke o tome. Nemam precizne podatke ni za Albance, ali je veliki broj Srba, takođe, otišao. Otišle su žene, deca, otišli su stari, a Srbi su, vojno sposobni su ostali na teritoriji da bi zaštitili teritoriju Kosmeta i da bi zaštitili svoju imovinu i da bi, eventualno, sprečili ulazak terorista u naselje, u svoje kuće i, eventualno, ukoliko dođe do kopnene agresije od NATO snaga, da učestvuju u odbrani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Samo kratko da se zadržimo. Istu ovakvu informaciju kakvu ste pravili za Albance, vi ste kas-

nije napravili i, to je tabulator 3, "Informaciju o izvršenim krivičnim delima na štetu Srba i Crnogoraca".

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. Da, to je rađeno u kasnijem periodu. Krivična dela na štetu Srba nisu bila obuhvaćena, nismo radili na tome uopšte u prvoj fazi. Kasnije je zatraženo da uradimo i takvu informaciju. Znači, informaciju o krivičnim delima izvršenim na štetu Srba, odnosno u kojima su Srbi oštećeni, pa smo onda i nju uradili u drugoj fazi rada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, samo objasnite ovo. Ovo vam je tražno da uradite krivična dela na štetu Albanaca, kada?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pa ne znam tačno. Ne mogu sad da se izjasnim tačno o vremenu, ali u toj prvoj fazi je traženo da uradimo krivična dela, odnosno slučajeve sa smrtnim posledicama, onda krivična dela u kojima su oštećeni Albanci, znači na štetu Albanaca i sve ove ostale. Pa kad je to završeno, onda je traženo da uradimo i na štetu Srba. I to se jasno vidi i po ovom što ova, što ovo poglavlje ima oznaku "b*". Znači, to je naknadno dodato u obeležavanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dali ste prioritet, znači, krivičnim delima na štetu Albanaca, a onda ste posle toga uradili na štetu Srba.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da pogledamo tabulator 3.1. Ja se neću dugo na njemu zadržavati. Ovde je pregled registrovanih krivičnih dela na štetu Srba. Broj prijavljenih i registrovanih krivičnih dela je 403. Sa poznatim izvršiocom je 26, a sa nepoznatim izvršiocom 377. Ovde je, čak, odnos poznatog i nepoznatog izvršioca, kad je reč o krivičnim delima na štetu Srba, koliko vidim, nepovoljniji nego kod krivičnih dela na štetu Albanaca.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tačno tako. Tačno, jer izvršioci su uglavnom nama bili nedostupni i oni ... Nismo mogli to da rasvetljavamo. Iz strukture dela, kasnije, vidi se o čemu se radi. Dakle,

izvršeno je 320 krivičnih dela iz člana 125 Krivičnog zakona Savezne Republike Jugoslavije, to je terorizam. A teroristi niti deluju javno, niti nam mogu biti dostupni, naročito na Kosmetu nisu mogli biti dostupni u to vreme, pošto su bili organizovani u jedinice i bili su nedostupni. Od 403 krivična dela, 320 je terorizam, a na sva ostala krivična dela otpada, dakle, 83.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste uradili ... To je, znači, tabulator 3. Tabulator 4 se odnosi na spisak izvršenih krivičnih dela na štetu Roma. Da li je i on rađen po istom ovom, po istoj ovoj metodologiji?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Jeste, ali on je urađen još kasnije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kod njih je isto tako nepovoljan odnos. To vidimo u tabulatoru 4.1, između poznatog i nepoznatog izvršioca.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde se vidi da je od 55 krivičnih dela u 48 slučajeva terorizam u pitanju.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. I Romi su ... Oni nisu ni prijavljivali ta krivična dela odmah nakon toga, pa kasnije smo saznavali za to. Veliki broj saznanja o tim krivičnim delima je naknadno saznanje, znači nakon protoka nekog vremena, nekoliko meseci ili čak nekoliko godina.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Paponjak, da li ovi statistički podaci koje ste nam dali, obuhvataju sva krivična dela počinjena na datom području, bilo protiv Srba u tabulatoru 3, protiv Roma u tabulatoru 4? Znači, sva krivična dela su uključena?

SVEDOK PAPONJAK: Uključena su sva krivična dela za koja smo mi na bilo koji način došli do saznanja ili prijavom od oštećenog ili po službenoj dužnosti ili čak u nekim situacijama, anonimnim prijavama, onda preko drugih izvora saznanja, od operativnih veza i tako dalje.

SUDIJA BONOMI: Ti podaci znači nisu ograničeni samo na krivična dela koja su navodno počinili Albanci?

SVEDOK PAPONJAK: Ne, ne.

SUDIJA BONOMI: Znači, mi u tim dokumentima možemo da pronađemo i primere, slučajeve u kojima su i Srbi bili počinioци tih zločina, bilo protiv Srba, bilo protiv Roma.

SVEDOK PAPONJAK: Apsolutno da. Čak imamo i ovde na spisku takve primere. Imamo čak i silovanja koja su uradili policajci i to je prikazano.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste ovde kod ovih krivičnih dela na štetu Srba i Crnogoraca dali ... Ja ne mogu to da nađem, ovde imamo samo tabulator Da li ste u ovoj informaciji tabulatora 3 koji se odnosi na krivična dela protiv Srba i Crnogoraca dali neku koliko je ... Ko su izvršioци po nacionalnoj strukturi?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Jesmo. To je na drugoj strani informacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete to da nađete i da citirate?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: S početka druge strane: "Otkriveno je 476 izvršilaca krivičnih dela i to u Peći 75, Istoku 60 i u Klini 341. Najveći broj otkrivenih izvršilaca krivičnih dela su pripadnici takozvane OVК, 442 koji su izvršili dela iz člana 125 krivičnog zakona Savezne Republike Jugoslavije". Ova cifra 442 se odnosi na izvršioce, a ne na broj dela. A ostali izvršioци su civilna lica 32 i po jedan pripadnik aktivnog i rezervnog sastava policije, a po nacionalnoj strukturi 454 su Albanci i 22 Srbi i Crnogorci ...

TUŽILAC NAJS: Mora da se radi o mom previdu, ali ja opet ne pratim, ne mogu da vidim iz čega se sad citira.

SUDIJA ROBINSON: Iz tabulatora 3.

TUŽILAC NAJS: Hvala, pronašao sam.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: ... U periodu od 20. juna 1999. godine do 1. juna 2001. godine registrovano je svega 99 krivičnih dela. Sigurno je da to nije konačan broj, jer nemamo saznanja za sva koja su izvršena. Prostim upoređivanjem, bez detaljnije kvalitativne analize dolazi se do veoma zanimljivih zaključaka o stepenu ugroženosti nacionalnih zajednica. "Od 1.289 krivičnih dela izvršenih na području SUP-a Peć", preskočicu ove podatke o broju koliko u Peći, koliko ... Da bi se lakše pratilo "Od 1.289 krivičnih dela izvršenih na području SUP-a Peć, 303 je izvršeno na štetu Albanaca", to je po podacima iz poglavlja "B" "403 je izvršeno na štetu Srba i Crnogoraca, a za ostala krivična dela zaštitni objekat je država, društvena ili neka druga zajednica. U broju stanovnika, procentualno učešće albanske nacionalne zajednice je oko 85 posto, a na njihov otpada samo 23 posto izvršenih krivičnih dela".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, ne morate dalje da citirate. Pretpostavljam da ne treba posebno da naglašavam, gospodine Robinson, da je moj zahtev takođe da se i ovi dokumenti prihvate kao dokazni predmeti. Dakle, vrlo su sistematizovano urađeni i svaki od ovih dokumenata sadrži i spisak izvršenih krivičnih dela sa imenima lica i, dakle, predstavlja zvanične dokumente koji su i overeni i potpisani i mogu se koristiti.

SUDIJA BONOMI: Šteta je da na to pitanje nije dat odgovor. Pitanje je bilo kakav je nacionalni sastav počinilaca. A čini mi se da na to uopšte nije odgovoreno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam shvatio da je odgovoreno.

Molim vas još jednom odgovorite.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Otkriveno je 476 izvršilaca krivičnih dela. To je na vrhu ove stranice, prvi pasus i to u Peći 75, Istoku 60 i u Klini 341. najveći broj otkrivenih izvršilaca krivičnih dela su pripadnici takozvane OVK, 442 koji su izvršili krivična dela iz člana 125 Krivičnog zakona Savezne Republike Jugoslavije, a ostali izvršioci su civilna lica, 32 i po jedan pripadnik aktivnog i rezervnog sastava policije, a po nacionalnoj strukturi ...

SUDIJA BONOMI: Da, ali pitanje je bilo ... Da, zanima nas nacionalna struktura, da.

SVEDOK PAPONJAK: ... a po nacionalnoj strukturi 454 su Albanci i 22 Srbi i Crnogorci.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, pukovniče. Da li imate takav podatak za krivična dela protiv Roma?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko su izvršioci po nacionalnoj strukturi?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ovde je još manje Srba i Crnogoraca da su izvršioci na štetu Roma. Uglavnom Albanci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Konačno po ovoj istoj metodologiji vi ste pravili i ovaj dokument koji se nalazi u tabulatoru 5. To je spisak terorističkih akata prema policiji.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tu je dat spisak svih dela gde je predmet napada bila policija.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, s tim što moram objasniti da to nije po zahtevu MUP-a. To je urađeno po mom zahtevu, jer je mene interesovalo da na jednom mestu sakupim i sve napade na

policiju i, znači, to verujem da nema ... Moguće da takva informacija ne postoji u drugim sekretarijatima. Ako načelnika SUP-a to nije interesovalo, onda i nema.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a ovakve informacije koje se tiču ovih svih prethodnih tabulatora moraju postojati i u drugim SUP-ovima, je li tako?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je. Moraju postojati i u drugim SUP-ovima i postoji i u Ministarstvu unutrašnjih poslova po jedan primerak svih tih poglavlja i svih tih predmeta. Znači Dosije KiM, Dosije Kosmet postoji u Ministarstvu unutrašnjih poslova, generalni. To je zbir svih dosijea pojedinačnih Sekretarijata unutrašnjih poslova sa Kosmeta. A u svakom sekretarijatu postoji taj separat za to područje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, pukovniče. Vi ste u tabulatoru 6 dali dokument koji se odnosi na nestala i oteta lica i to od 1. januara 1998. godine.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda imate 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, dakle vrlo detaljno. Da li biste bili ljubazni da samo u najkraće kažete par reči o ovim dokumentima koji se odnose na nestala i oteta lica?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ova oblast našeg rada će biti sigurno još dugo nezavršena i nezaključena. Postoji veliki broj nestalih lica i Srba i Albanaca čija se sudbina ne zna. U Ministarstvu unutrašnjih poslova, odnosno na nivou savezne, odnosno, zajednice ... Ja se teško snalazim u ovim nazivima država pošto se stalno menja, Zajednice Srbija i Crna Gora, postoji komisija za nestala lica. Takva komisija postoji i na Kosmetu i sad konačno je došlo do toga da se počne zajednički raditi nešto oko toga. U svim ovim dešavanjima 1998. i 1999. godine, nestao je veliki broj lica svih nacionalnosti i Srba i Crnogoraca i Albanaca i Roma. Najveći broj tih otmica, ako ne sve, su oblik terorističkog delovanja albanskih ekstremista koje su

imale za cilj izazivanje straha i nesigurnosti građana, stvaranje osećaja besperspektivnosti i življenja ljudi na tom prostoru, ograničavanje slobode kretanja, slabljenje morala i naroda i policije, prinuđivanje Albanaca da se masovno priključuju pokretu UČK i da izdvajaju novčana sredstva za taj pokret ...

TUŽILAC NAJS: Svedok sada iznosi najuopštenije zaključke. Već smo utvrdili da su ovi izveštaji rad drugih ljudi, ne njegov rad. Umesto da se vraćamo na sve ovo tokom unakrsnog ispitivanja, možda bi bilo bolje da se sazna da li on, kad iznosi ovakve stvari, to govori na osnovu ličnih iskustava i saznanja ili na osnovu onoga šta su mu drugi rekli, pošto to nije očigledno iz ovih izveštaja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, to naravno možete da pokrenete tokom unakrsnog ispitivanja, ali postaviću pitanje svedoku. Ovo šta ste sada izneli, da li ste to rekli na osnovu ličnih saznanja ili su to izvori iz druge ruke?

SVEDOK PAPONJAK: Ovo su ... Deo ovoga su moja vlastita saznanja, deo toga je sačinjen analizom dokumenata. Ovo sam rekao iz informacije o bezbednosnim događajima sa nestalim licima. Znači deo toga je iz dokumenata, konkretnih, koji postoje. Deo su i moja vlastita saznanja koja su uneta tu prilikom rada radne grupe, jer ja sam rukovodio radom te radne grupe. Sigurno je da su tu neki moji stavovi ušli na osnovu mog ličnog iskustva i sigurno je da su ušli i stavovi ostalih ljudi, odnosno njihova saznanja i odgovarajući materijali, odnosno pojedinačni predmeti. Dakle, ovo niti su moji lični stavovi, niti su lični stavovi bilo kog pojedinca, nego je jedan zajednički rad jedne ekipe ljudi. I rad, znači, na osnovu ličnih iskustava koje su imali i na osnovu predmeta koje su imali u rukama.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Paponjak, vi ste rekli da je cilj ekstremista OVK da izazovu strah i, takođe, da izazovu osećanje

nesigurnosti. Međutim, koliko sam ja shvatio, njihov osnovni cilj je bila nezavisnost.

SVEDOK PAPONJAK: To je krajnji cilj. Ali cilj otmica, govorio sam o otmicama sad ... To je ... Oni su delovali u više pravaca, ali govorim o tome zbog čega su otimali ljude, jer ako na jednom prostoru nestaju i Albanci i Srbi, Romi i ne zna se šta se s njima dešava, onda je tu osećaj nebezbednosti stvoren. Ljudi ne smeju da izlaze iz kuća u nekim satima kada oni to najave. Evo, na primer, najave posle 18 časova će biti oteta deca koja se vraćaju iz škole. I onda se ljudi zatvaraju u kuće. Cilj je, dakle, bio da se stvori taj osećaj nebezbednosti i mnogi Srbi su napustili Kosmet i 1998. godine, ali su to uradili i mnogi Albanci upravo zbog toga. Ja znam da je ... I moji su policajci tražili da im omogućim da odvedu porodice čak 1998. godine na bezbednija mesta. I to su činjenice. Ja ne znam šta drugo o tome mogu reći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Na samom početku mi smo ustanovili da svedok svedoči i na osnovu vlastitih saznanja i na osnovu činjenica i dokumenata do kojih je dolazio vršeći svoju dužnost na položaju koji ima. Prema tome, ako ovde imamo načelnika Sekretarijata unutrašnjih poslova koji pokriva nekoliko opština, znači Peć, njegova je dužnost da ima sva saznanja na tom terenu, a, naravno, on nije sam. On je na čelu policije na tom području, rukovodi tom policijom, prima sve informacije, na licu je mesta i saznanje, ima niz ličnih saznanja. Kao što ste videli, bio je prisutan onog dana i onih dana kada su se mase građana okupljale u centru Peći, ali je bio prisutan i svih drugih dana. Dakle, reč je i o ličnim saznanjima i o rezultatima timskog rada po svim linijama rada policije koje postoje u Sekretarijatu unutrašnjih poslova i koji rade pod njegovim rukovodstvom. Ja ne znam kako bih drugo mogao da prezentiram to nego

kao ... On je šef tog tima, on kao šef tog tima i učesnik u radu, svedoči o rezultatima rada tog tima ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nastavimo. Mislim da je gospodin Najs samo hteo da se utvrdi kako je on došao do tog konkretnog podatka i svedok je na to odgovorio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovo o otetim i nestalim licima smo, nadam se, dovoljno razjasnili. Vi u tabulatoru 7 imate "Informaciju o događajima i posledicama NATO bombardovanja na teritoriji SUP-a Peć i to od 24. marta do 10. juna". To je tabulator 7 i tu su pobrojani svi ovi događaji. Da li su tu obuhvaćeni svi događaji?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, tako je. I ova informacija je urađena po ovoj metodologiji. Ima zbirnu tekstualnu informaciju, ima pregled, tabelarni i ima spisak svih događaja koji su, spisak svih događaja koji su posledica NATO bombardovanja na teritoriji sekretarijata: "Na području Sekretarijata unutrašnjih poslova Peć NATO savez je izvršio ukupno 97 avio-napada i to na području Peći 47, Kline 31 i Istoka 19. Avio-napadi su izvršeni u različito vreme po principu iznenađenja: danju 74, a noću 23. Svi avio-napadi u širem smislu izazvali su posledice, smrtne, teža i lakša ranjavanja, strah i uznemirenost građana, zabrinutost za svoj život i živote bliskih srodnika, ogromne materijalne štete, masovno iseljavanje Albanaca, osećaj besperspektivnosti življenja na tom prostoru i ograničenje slobode kretanja građana. Bombardovani ciljevi: vojni 36, policijski 8, civilni 69."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Stanite sad za čas. Iz toga se vidi da je na području Peći iz podataka koje čitate, bilo više civilnih ciljeva koji su bombardovani, nego vojnih i policijskih?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tačno tako. Ali i u ovim slučajevima gde su bombardovani ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Paponjak, iz kog dokumenta sada čitate? Da li je to dokument koji i mi imamo ili se radi o nekom dru-

gom dokumentu? Tabulator 7?

SVEDOK PAPONJAK: Tabulator 7, "Informacija o događajima i posledicama NATO bombardovanaj na teritoriji Sekretarijata Peć". Oznaka je Lj/3 u gornjem desnom uglu. Ona je i na grafoskopu.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pukovniče ... Molim vas, gospodine Robinson, da imate u vidu da ja tražim da se i ovaj tabulator 7 u celini uvede, jer očigledno nemamo vremena da ulazimo u detalje. Ja sam čuo kad je konstatovao svedok o broju napada i samo ga pitao da li je više civilnih ili vojnih i policijskih ciljeva. Vidi se da je mnogo više civilnih ciljeva bilo bombardovano. Dakle, ja podnosim zahtev da i ovaj tabulator kao i ove prethodne prihvatite kao dokazni predmet, jer se isto tako odnosi na zvanična dokumenta.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, malo me brine dužina vašeg glavnog ispitivanja. Vi ste predvideli pet sati za ovog svedoka, ali ste dosta prešli taj rok. Ovo je sad već kraj drugog dana. Vi ćete danas da završite vaše glavno ispitivanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: I mene brine što dugo traje, ali, na žalost je mnogo materijala. Ali ovde ima materijala o kojima bi mogli da svedoče 20, 30 svedoka. Ja na ovaj način upravo štedim vreme, pogotovo kada se radi o zvaničnim dokumentima koji su direktno vezani za neposredan uvid u činjenice ovog svedoka.

SUDIJA ROBINSON: Ali vaša odbrana bi bila daleko jača da ste je na taj način izvodili. U svakom slučaju, nastavimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson. Pukovniče, u tabulatoru 8 se nalazi informacija o avio-napadima NATO saveza na Kazneno-popravni dom "Dubrava" u Istoku. To je informacija o napadima 19., 21. i 24. maja 1999. godine, gde ovde u naslovu kaže: "Kojom prilikom su nastale smrtne posledice i naneta

velika materijalna šteta“.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je, dakle, tabulator broj 8. Molim vas da se uvede tabulator broj 8, da ga samo na kratko pogledamo. Pukovniče, gde se tačno nalazi Kazneno-popravni zavod?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Kazneno-popravni zavod “Dubrava” nalazi se u selu Dubrava kod Istoka. To je istočno od Istoka, jedno tri, četiri kilometra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo kratko ćemo preći preko tu bitnih pitanja. Koliko je zatvorenika bilo u njemu u maju 1999. godine?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Bilo je tačno 1.004 zatvorenika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koja vrsta se osuđenika nalazila u tom zatvoru?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tu su se nalazila lica koja su lišena slobode, pritvorena, optužena ili osuđena za najteža krivična dela izvršena u tom periodu: terorizam, udruživanje radi neprijateljske delatnosti, nelegalno posedovanje oružja i municije, ubistva i druga teška krivična dela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gde su bili smešteni zatvorenici?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Zatvorenici su bili smešteni po paviljonima, stambenim paviljonima, takozvanim, unutar zavoda. To je ... Zavod je ... Spolja ima ogradni zid ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kao i svaki zatvor. To je, to je namenski ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Unutar ... Ima zatvoreni i otvoreni deo. Zatvoreni deo je, znači, ograđen, ali svi su unutar Kazneno-

popravnog zavoda. Znači oni su bili smešteni unutar zatvorenog dela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li su ovaj Kazneno-popravni zavod obezbeđivali pripadnici MUP-a?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova nisu obezbeđivali ovaj Kazneno-popravni zavod, jer to obezbeđenje i izvršenje krivičnih sankcija je u nadležnosti Ministarstva pravde. Međutim, ovaj zavod je bio pod budnom pažnjom pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova obzirom da su se na izdržavanju kazne lišeni slobode, da se nalazio veliki broj nama izuzetno bezbednosno interesantnih lica, ali isto tako i teroristima. Tu je bilo i njihovo rukovodstvo i mi smo očekivali da će u nekim takvim okolnostima oni možda da izvrše napad i, ovaj, da oslobode te svoje ljude. Zato je ... Kažem, pod budnom pažnjom, to znači da je taj objekat posmatran, u češćem periodu tamo su upućivane patrole da vrše, ovaj, osmatranje i izviđanje da li nema nekih pokreta jedinica terorista prema zatvoru da ga oslobode.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali jako ...

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ali unutra nismo ulazili, jer mi nismo imali tu šta da radimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Razumem. Moje pitanje je, u stvari, imalo to ... Da li ste vi obezbeđivali, znači policija ili je to posao zatvorskih stražara, celog obezbeđenja koje je naoružano, koje je u zatvoru i pripada Ministarstvu pravde, a ne policije, je li tako?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. I oni namaju s nama nikakve veze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niti vi imate pristup unutar zatvora.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne, ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li imate neposredna

saznanja o onome šta se dogodilo u Dubravi, dakle u zatvoru u Dubravi u periodu od 19. maja do 24. maja 1999. godine? Dakle, pitanje je da li imate neposredna saznanja?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da, imam neposredna saznanja, jer sam u nekim periodima tih dana bio na licu mesta. Bio sam u Kazneno-popravnom zavodu "Dubrava" 19. maja, na primer.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada je NATO izvršio prvi napad na zatvor "Dubrava"?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Prvi napad je izvršen 19. maja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste sad rekli da ste vi bili. Da li ste vi došli vrlo brzo posle tog napada ili ste već bili tamo?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ne, ja sam došao nakon napada. Čim smo saznali da se desio, stigli smo i mi tamo na lice mesta. Stigao sam i ja na lice mesta i, normalno, još pripadnika policije da preduzmemo ono šta treba, što nam je dužnost da preduzmemo u tom momentu i tako smo i postupali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to je i u skladu sa onim što ste, kad ste maločas govorili kako je policija postupala u slučaju avio-napada, da ste odmah izlazili na lice mesta čim se desi bilo koji napad.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li se to tako desilo i u tom slučaju?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da. Tako se desilo i u ovom slučaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je lica poginulo prilikom tog prvog napada 19. maja?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Pa tog dana je utvrđeno da su poginula tri lica, tri osuđenika koje smo identifikovali. Radi se o Tahiri Abdulahu (Tahiri Abdulah) ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ne morate sada da čitate imena, da ne idemo sad na pojedinosti. Tada ste identifikovali tri. A da li je moguće da ih je više poginulo tog prvog dana?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Moguće je, jer nije bilo ni moguće tog prvog dana utvrditi sve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko lica je ranjeno prilikom tog prvog napada, pored onoga šta ste utvrdili?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ranjeno je pet lica, od kojih dva radnika obezbeđenja, dva stražara i tri osuđenika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je povređenima pružena medicinska pomoć?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Povređeni su transportovani prvo do Doma zdravlja Istok, a nakon toga u Medicinski centar, u bolnicu u Peć.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je sve ... Sve se to odnosi na 19. maj?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Sve se odnosi na 19. i sve se odnosi na 19., negde između 14.00 i 15.00.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li je tada izvršen uviđaj?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Jeste. Uviđaj je izvršen tog dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je izvršio uviđaj i ko je prisustvovao uviđaju?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Obzirom da je ... O tom događaju odmah su informisani, ovaj, svi nadležni. Nije izašao istražni sudija Okružnog suda iz Peći, ali na lice mesta je izašao istražni sudija Opštinskog suda iz Istoka i predsednik Okružnog suda Peć.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tokom uviđaja vršeno snimanje?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je vršio snimanje tog uviđaja?

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Snimanje i video kamerom i foto aparatom vršili su pripadnici kriminalističke tehnike odeljenja kriminalističke policije SUP-a Peć.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas da uvedemo snimak iz tabulatora 50. To je deo koji se odnosi samo na 19. maj. Deo koji se odnosi samo na 19. maj. Ja se nadam da je profesor Rakić sa tehnikom koja treba da pusti snimak, pa ću kad se pusti taj snimak da zamolim svedoka da objasni i komentariše ono šta se vidi na snimku. Posle ćemo, posle tog komentara pustiti deo koji se odnosi i koji je sniman 21. maja, a zatim imamo deo koji je sniman 24. maja i dalje.

TUŽILAC NAJS: Osim ako je optuženi nešto organizovao oko dužine, ovi snimci traju dva sata, ako se ne varam?

SUDIJA ROBINSON: Da li je to tačno, gospodine Miloševiću? Da li ovi snimci traju dva sata?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Traju ukupno sat i 50 minuta, gospodine Robinson, a ja sam želeo da zamolim da se snimci puste ubrzano, jer mogu da se pogledaju ubrzano, a postoji transkript onoga šta se čuje i koji je dat prevodiocima i šta možemo naknadno samo da komentarišemo.

SUDIJA ROBINSON: A o čemu je ovaj video?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Video je deo, kao što je maločas objasnio svedok, službene dokumentacije sa uviđaja. Ja vas molim da imate u vidu da je ovde gospodin Najs izveo nekoliko svedoka koji govore o tom događaju u Dubravi na sasvim netačan način. Ovaj snimak

zamenjuje mnoge svedoke koji bi mogli o tome da govore i ovde je reč, nadam se da to imate u vidu i o konkretnoj tački optužnice. To je tačka ...

SUDIJA ROBINSON: Ne razumem. Da, znam tačku 66(K), ali mi nije jano zašto moram da budem izložen gledanju video snimka koji traje jedan sat i više. Konsultovaću se sa kolegama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pre nego što se konsultujete, molim vas. Ja sam isto tako imao problem s vremenom. Ovaj snimak kad se pusti ubrzano i može da se gleda, samo onda nema zvuka. Može da se vidi ceo snimak za, za nekih 12 minuta. A vidite i ruševine i ljude koji su zatrpani ruševinama, vire kolena, vire, vire noge, ruke i tako dalje. Vidite učinak bombardovanja, vidite ljude koji su poginuli, sve se to vidi. A snimak, pošto je dat kao dokazni predmet, omogućava svakom ko je zainteresovan da ga detaljno razgleda. Ali to je originalni snimak sa uviđaja. Dakle, nije nikakva montaža nekih delova, nego originalan snimak sa uviđaja koji je u celini. Zato je njegova vrednost u tome što predstavlja dokumentaciju.

SUDIJA ROBINSON: Ali šta će da se utvrdi tim video snimkom, šta osim onoga što već jeste utvrđeno?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa video snimkom će biti utvrđeno, pored svedočenja ovog svedoka, a nadam se i još nekih svedoka, da ovo što piše u ovoj tački, ja sada samo da se podsetim, u tački "K", nije tačno, jer ovde je, ovde je, gospodine Robinson, napisano da su stotine zatvorenika izašli, da su streljani od strane nekih snaga koje su tamo bile, a vi ćete iz dokumentacije, iz činjenica videti da je reč o vrlo velikom bombardovanju, o pogibiji ljudi u bombardovanju i o tome da je ovo šta piše u optužnici apsurd. Samo vas molim da imate u vidu jednu stvar. Malopre je svedok rekao da je bilo 1.000 zatvorenika. Postoje materijalni podaci da je preko 750 evakuisano u drugi zatvor, da je više desetina hospitalizovano koji su bili ranjeni, da ih je blizu stotinu poginulo. Zamislite vi, gospodine Robinson, da

neko strelja 1.000 zatvorenika, pa onda ranjene vodi u bolnice, 80 posto šalje u drugi zatvor, pa onda ...

SUDIJA ROBINSON: U redu. Hvala vam. Pitanje koje sam ja bio postavio, koje nije ušlo u transkript jeste: šta će da se utvrdi video snimkom, osim onoga šta je već utvrđeno, a na to je gospodin Milošević odgovorio. Ovo je za transkript.

SUDIJA KVON: Da li biste mogli dodatno da nam pomognete? U optužnici protiv vas se tvrdi da su se ubistva desila 22. i 23. maja, ali ovaj video snimak je video snimak od 19. maja. Šta može da se utvrdi pomoću ovog video snimka, a što se odnosi na navode iz optužnice?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa može se utvrditi da upravo navodi iz optužnice nisu tačni, jer se iz video snimka može utvrditi da je bilo bombardovanje 19. maja i da mrtvih ima već 19. A onda imate video snimak koji se odnosi na 21. maj, koji je sniman 21. maja, gde se, takođe, vide posledice. Pa se onda vidi snimak koji je pravljen 24. maja. Uvek se snima posle događaja, posle bombardovanja. Bombardovanje je trajalo i 19., od 19. maja, ja mislim, do 24. maja ili do 25. maja. Nekoliko dana sukcesivno.

SUDIJA KVON: Da, ali onda video snimak ne govori ništa o ubistvima od 22. i 23. maja. Niti jedan video snimak, dakle, ne prikazuje ništa o tome, zar ne?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa kako da ne govori o ubistvima, ali se vidi da je ubistva počinio NATO bombardovanjem zatvora, a ovde se tvrdi nešto sasvim apsurdno.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću, ubrzani snimak od 12 minuta. Dakle, završićemo malo pre trenutka za pauzu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, s tim što ne bih ja da ga pustimo u

celini, svih 12 minuta, nego da se prvo vidi deo 19. maj, da nam kaže svedok nešto o tome, jer je on bio tamo tada, toga dana, neposredno posle napada je izašao, a onda da vidimo 21. maj i da vidimo posle ovaj treći deo od 24. maja. Uvek, dakle, ide snimak posle događaja koji se desio i dolazi istraga i taj snimak je deo istražne dokumentacije.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas onda pustite video snimak.

(Video snimak)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovde se jasno vidi datum 16.02, 19. maj 1999. godine. 16.03, to je 19. Vide se ogromne rupe na krovovima zgrada, ruševine. Ovde je spoljni izgled. Svi prozori su izleteli. Dimi se zgrada. Dimi se druga zgrada preko puta. Sve je to 19. Vide se tragovi od šrapnela, od bombi koje su eksplodirale ispred. To je očigledno. A ovo su zatvorske prostorije. Rešetke se vide. Direktno pogođeni paviljoni sa zatvorenicima. Stepeništa srušena. Snimaju unesrećene. U ovoj optužnici ovaj čovek koji se vidi ovde je streljan od strane policije. Pola glave nema. Koleno viri jednog drugog zatranog. Vidi se. Ovde viri neki deo ruke nekog trećeg zatranog. Ovde se vidi da su spavaonice.

SVEDOK PAPONJAK: I brzim prikazivanjem gubimo neke veoma bitne elemente. Gubimo tonski zapis i ono o čemu se sad upravo govori, a to je o bekstvu zatvorenika iz prostorija i načina na koji su to izvodili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, vidi se da su razvaljivali vrata u panici za vreme bombardovanja.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Tako je. A pošto mi je poznat ovaj snimak, ovaj, u tonskom zapisu se govori upravo i na koji način,

kojim polugama i sve to. To je kriminalistička tehnika radila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tu se vide i poluge i odvaljena vrata.

SVEDOK PAPONJAK – ODGOVOR: Ja se nadam da je bar preveden taj deo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo ovde ponovo leševi. Evo pogledajte ovaj. Ovaj nema ni glavu.

SUDIJA ROBINSON: Brže molim. Ništa nećete da postignete prikazujući nam ove grozne slike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je deo bombe. Vidi se čak i serijski broj.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Pretresno veće će možda da želi da ga podsetim na to da Tužilaštvo ne osporava činjenicu da je 19. i 21. maja došlo do bombardovanja od strane NATO pakta. Ja čak mogu da vam dam detalje o kojim se letovima radilo.

SUDIJA KVON: Bilo bi bolje kada biste nam dali broj žrtava.

TUŽILAC NAJS: Da, to zavisi od dokaza, naravno. Sve zavisi od dokaza, ali informacije o datumima, borbenim letovima i broju bačenih bombi dolazi od NATO pakta. To je, naravno, takođe dokazno pitanje, ali taj je deo dokaza je nešto jasniji od drugih dokaza koji su sporni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson, gospodo, molim vas da imate u vidu, u prilogu "J", kako je rečeno ovde u tački "K", nalazi se spisak ovih navodno streljanih i tu je 26 lica. Naši organi su ustanovili preko 90 poginulih u bombardovanju u Istoku

i sada ćemo da idemo dalje po tome. Dakle, možete li, pukovniče, samo kratko da prokomentarišete ovaj snimak koji smo videli?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, tu ima više pitanja. Prvo, imamo pitanje vremena. Sada je vreme za pauzu. Kad nastavimo sa radom, želeo bih da svedoku postavite konkretna pitanja, a ne samo da ga pitate da uopšteno komentariše snimak. Dakle, konkretna pitanja o spornim pitanjima iz optužnice. Za sutra imamo zakazan jedan drugi predmet u 9.00. Ali obe strane treba da budu ovde u slučaju da situacija bude takva da možemo sa ovim predmetom da počnemo već u 10.00. Prema tome, obe strane treba da budu spremne za nastavak ovog suđenja u 10.00. Nije sigurno da će to da se dogodi, ali zato obe strane treba da budu spremne. Nastavljamo sa radom sutra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li je sigurno da neće početi pre 10.00.

SUDIJA ROBINSON: To isto nije sigurno. Ali vi ne treba da dođete ovde pre 10.00.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To sam hteo da znam.